

PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS

Bachelorproef

Onderzoek naar sportbegeleiding
en sportparticipatie in asielcentra

PROMOTOR
ANNIEK ORYE
OPVOEDKUNDE

SATENIK VARDAZARYAN
LICHAMELIJKE OPVOEDING – PLASTISCHE OPVOEDING
ACADEMIEJAAR 2017-2018

Voorwoord

Als laatstejaarsstudent lichamelijke opvoeding en plastische opvoeding vind ik dat het mijn taak is om via mijn bachelorproef aan te tonen dat ik niet enkel kennis heb opgedaan, maar dat ik ook voor vernieuwing en verandering wil zorgen. Dankzij Anniek Orye heb ik een onderzoek kunnen indienen waar ik volledig achter sta. Vanaf de inleiding zal het wel duidelijker worden waarom dit onderwerp mijn interesse heeft opgewekt.

Allereerst wil ik mijn promotor Anniek Orye bedanken. Zij heeft me op een fantastische manier begeleid, dit heeft ze gedaan door me bij het onderwerp te helpen en deze ook af te bakenen.

Vervolgens wil ik graag Fedasil Sint-Truiden bedanken. Zij hebben mij de kans gegeven om er vrijwilligerswerk te doen bij de afdeling kinderanimatie. Ook wil ik het personeel bedanken die zich bereid hebben getoond om informatie met mij te delen. Door mijn taak als kinderanimator ben ik dichterbij mijn doelgroep gekomen waardoor het makkelijker werd om concrete informatie bij elkaar te verzamelen. Dit heeft bijgedragen tot een resultaat waar ik trots op ben. Het Technicum Sint-Truiden verdient ook een plaats in mijn voorwoord voor de confronterende interviews die ik daar heb mogen afnemen van vluchtelingen.

Graag wil ik ook een speciaal woordje van dank richten aan mijn vriend, familie en vrienden die mij tijdens deze opleiding onvoorwaardelijk hebben gesteund.

Bedankt!

Satenik Vardazaryan

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1 Lijst met afkortingen	5
Inleiding	6
Verkennend onderzoek	7
2 Literatuurstudie	9
Hoofdstuk I: Juridisch luik en opvang vluchtelingen	9
3 Statuut en erkenning	9
3.1 Wat is het verschil tussen asielzoekers, vluchtelingen en mensen zonder wettig verblijf?	9
3.1.1 Vluchteling	9
3.1.2 Asielzoeker	9
3.1.3 Mensen zonder wettig verblijf	9
3.2 Wanneer maken asielzoekers kans erkend te worden als vluchteling of subsidiair beschermde?	10
3.3 Hoe kan je weten of je met een vluchteling, een persoon zonder wettig verblijf of een asielzoeker te maken hebt?	10
3.4 Welk onderscheid kan er gemaakt worden tussen de verschillende vluchtelingen?	10
3.5 Wat verstaan we onder Humanitaire regularisatie?	11
3.6 Waarom komen vluchtelingen naar Europa, België?	11
3.7 Welke vluchtroutes hanteren vluchtelingen?	13
3.8 Wat na aankomst in België?	13
4 De asielprocedure	13
4.1 Indienen asielaanvraag:	13
4.2 Dublin-onderzoek	14
4.3 Vluchtelingen – en subsidiair beschermingsstatus	14
4.4 Verblijfsrecht gekoppeld aan de internationale bescherming	15
4.5 Weigering internationale bescherming	15
4.6 Het Belgisch asiel- en verwijderingsbeleid	15
4.6.1 Hoofdrolspelers in het vreemdelingenrecht	15
5 Administratieve instanties	16
5.1 De minister (of staatssecretaris) voor Asiel en Migratie	16
5.2 Dienst Vreemdelingenzaken	16
5.3 De burgemeester	16
5.4 Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen	17
5.5 Commissie advies vreemdelingen	17
6 Rechterlijke instanties	17
6.1 Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en de Raad van State	17
6.2 Raadkamer, kamer van inbeschuldigingstelling en Hof van Cassatie	18
7 Opvangnetwerk voor asielzoekers in België	18
7.1 Opvangcentra	18
7.2 Verdeling opvangplaatsen volgens type van opvang	19
7.2.1 De collectieve opvang	19
7.2.2 Individuele opvang	19
7.2.3 Open terugkeerplaatsen	19
7.3 Open en gesloten centra	19
7.3.1 Open centra	19
7.3.2 Gesloten centra	20
8 Regime en de werkingsmaatregelen	20
9 Interview	21

10	Asielstatistieken	21
	Hoofdstuk II: Psychosociaal component	21
11	Psychosociaal welzijn	21
12	Psychologische indicatoren	22
12.1	Posttraumatische Stress Stoornis	22
12.2	Complexe posttraumatische stressstoornis	22
12.3	Acculturatiestress	23
12.3.1	Acculturatie volgens Berry	23
12.4	Behoeftepiramides	24
12.5	Psychologische gevolgen adolescenten	25
12.6	Acting-out	25
13	Sociale indicatoren	26
	Hoofdstuk III: Sport	26
14	Belang van sport	26
14.1	Sociale rol van sport	27
15	Motieven om aan sport te doen	27
15.1	Gezondheid	27
15.2	Schoolprestaties	28
15.3	Schoolplezier	28
15.4	Betrokkenheid	28
15.5	Normen en waarden	28
15.6	Zelfvertrouwen	29
15.7	Relaties	29
15.8	Sociale samenhang	29
16	Beleidskader voor buurtinitiatieven	30
16.1	Historische context	30
16.2	Beleidsplan buurtinitiatieven	30
16.3	Wetgevend kader	30
17	Besluit	31
18	Literatuurlijst	32
19	Bijlagen	35
19.1	Bijlage 1: Gegevens kinderen 4-12 jaar, Fedasil	35
19.2	Bijlage 2: Toestemmingsverklaringsformulier	39
19.3	Bijlage 3: Interview vluchtelingen	40
19.4	Bijlage 4: Interview Personeel + vrijwilligers Fedasil	41
19.5	Bijlage 5: Interview vluchteling 1(Afghanistan)	42
19.6	Bijlage 6: Interview vluchteling 2(Irak)	43
19.7	Bijlage 7: Interview vluchteling 3 (Palestina)	44
19.8	Bijlage 8: Interview vluchteling 4 (Afghanistan)	45
19.9	Bijlage 9: Interview vluchteling 5 (Angola)	46
19.10	Bijlage 10: Interview vluchteling 6 (Irak)	47
19.11	Bijlage 11: Interview vluchteling 7 (Afghanistan)	48
19.12	Bijlage 12: Interview ex-vluchteling (Armenië)	49
19.13	Bijlage 13: Interview vrijwilligers Fedasil (Tessa Kinnaer, Tim Vanvinckenroye)	50
19.14	Bijlage 14: Interview medewerker Fedasil (Luc Paquay)	51
19.15	Bijlage 15: Stappenplan vluchtelingen (Satenik Vardazaryan)	52
19.16	Bijlage 16: Collage Stage Fedasil	53
19.17	Bijlage 17: Inspiratiegids om sportieve activiteiten te organiseren voor anderstalige nieuwkomers of kinderen met een migratie achtergrond (uit asielcentra)	55

1 Lijst met afkortingen

RvV	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen
CAV	Commissie van Advies voor Vreemdelingen
KI	Kamer van Inbeschuldigingstelling
FOD	Justitie Federale Overheidsdienst justitie
INAD	Inadmissible Passengers (ongeoorloofde passagiers)
OCMW	Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
AZ	Asielzoekers
BGV	Bevel grondgebied te verlaten
CGVS	Commissariaat Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen
DVZ	Dienst Vreemdelingenzaken
IS	Islamitische Staat
EVF	Europees Vluchtelingenfonds
Fedasil	Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers
LOI	Lokaal Opvanginitiatief
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OTP	Open terugkeerplaats
UNHRC	United Nations Human Rights Council
CIM	Centrum voor Illegalen Merksplas
CIB	Centrum voor illegalen Brugge
CIV	Centrum voor Illegalen Vottem
OKAN	Onthaalonderwijs voor Anderstalige Nieuwkomers
PTSS	Posttraumatische stressstoornis
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
NBBM	Niet-begeleide buitenlandse minderjarigen
SOG	Sociaal ongewenst gedrag

Inleiding

“Mijn bachelorproef onderwerp ontstond na een korte brainstorm waarin ik twee aspecten als basis koos. Het onderwerp moest raakvlakken tonen met mijn persoonlijke achtergrond en interesses én de actualiteit inbrengen. Uiteindelijk koos ik voor een onderzoek rond sportbegeleiding en sportparticipatie in asielcentra.”

Zelf ben ik als 4-jarige naar België gevlucht door een dreigende oorlog in mijn land van herkomst. Na aankomst in een voor ons onbekend land, op zoek naar veiligheid en een betere toekomst heb ik ervaren wat de meeste vluchtelingen op heden meemaken. Nu ik na ruim 20 jaar mijn Belgische nationaliteit heb ontvangen, kan ik terugkijken op een moeilijke periode. Deze periode werd gekenmerkt door veel angst, onzekerheid en onbegrip. Vooral de eerste 10 jaar waren beangstigend voor mij als kind. In deze periode werden we een aantal keer bijna het land uitgezet. Het vooruitzicht om terug te gaan naar het land met een uitzichtloze toekomst, bezorgden mij en mijn ouders slapeloze nachten en vooral veel stress. Deze ervaring en de recente vluchtelingencrisis hebben mij op het idee gebracht om mijn bachelorproef te schrijven over vluchtelingen.

Gezien mijn opleiding als toekomstige leerkracht lichamelijke opvoeding, heb ik logischerwijs gekozen om het onderwerp toe te spitsen op sport en kinderen. De procedure voor een verblijfsvergunning zorgde voor veel stress, dus zocht ik afleiding in sport. Het leek me boeiend om te onderzoeken welke meerwaarde sport kan hebben voor kinderen in het asielcentrum.

Verkennend onderzoek

Onderzoeksdoel formuleren

Met mijn onderzoek wil ik inzicht verschaffen naar welke meerwaarde sport heeft voor kinderen van vier tot twaalf jaar binnen het asielcentrum. Hieraan gekoppeld wil ik praktische handvaten bieden aan iedereen die sportactiviteiten organiseert en begeleidt voor geëmigreerde kinderen.

Probleemstelling

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat kinderen die gevlucht zijn dikwijls te maken hebben met psychische problemen, die vaak ontstaan met het leven in en omgaan met constante angst en terreur (Fazel & Stein, 2003; Montgomery, 2008; Montgomery & Foldspang, 2005). Bij vluchtelingen bleek het aantal stressvolle gebeurtenissen een significante voorspeller te zijn voor emotionele problemen en gedragsproblemen (Bean, et al., 2006). Doordat stress de oorzaak kan zijn van emotionele problemen, kunnen deze emotionele problemen leiden tot internaliserend probleemgedrag. Daarnaast heb ik geconstateerd tijdens mijn vrijwilligerswerk in het Fedasil dat er vrij weinig activiteiten worden georganiseerd voor kinderen terwijl uit verscheidene onderzoeken blijkt dat sport een belangrijk verwerkingsmiddel kan zijn voor deze kinderen. Na het constateren van deze twee factoren, ben ik me gaan afvragen in welke mate sport een meerwaarde heeft voor het verwerken van trauma's.

Onderzoeksvraag

De hoofdonderzoeksvraag waarrond deze bachelorproef werd opgebouwd luidt als volgt:

Welke meerwaarde heeft sportbegeleiding en sportparticipatie in asielcentra?

Om deze vraag zo goed mogelijk te beantwoorden, worden volgende bijvragen gesteld:

Hoe is het asielbeleid in België georganiseerd?

Hoe is de werking van het huidig beleid van sportbegeleiding en participatie in het asielcentrum georganiseerd?

Welke meerwaarde kan sport actueel en in toekomstperspectief betekenen voor deze doelgroep?

Hoe kunnen we een checklist maken voor sportactiviteiten voor deze specifieke groep?

Methodologie

Om tot een kwalitatief eindrapport te komen, worden verschillende onderzoeksmethodieken ingezet. De methodes die worden toegepast, kunnen onderverdeeld worden in desk en fieldresearch. Door kwalitatief en kwantitatief onderzoek te combineren (triangulatie) in één onderzoek, wordt de validiteit en betrouwbaarheid gewaarborgd.

Literatuurstudie – Deskresearch

De informatie die benodigd was voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag, is grotendeels gehaald uit literatuuronderzoek. Hiervoor zijn boeken, websites, brochures en onderzoeksresultaten van gerenommeerde instanties geraadpleegd. De deelvragen konden deels beantwoord worden met de gegevens uit deskresearch. De ontbrekende informatie is verkregen middels field research.

Kwalitatief onderzoek - Fieldresearch

De fieldresearch is gedaan door middel van interviews en observatieonderzoek. Hieronder wordt concreter beschreven hoe ik dit heb gedaan.

Interviews:

Om meer informatie te krijgen over de achtergrond, interesses en toekomstbeeld van de vluchteling heb ik acht interviews afgenomen van vluchtelingen afkomstig uit landen als Syrië, Irak, Afghanistan, Palestina en Angola. Deze bevindingen heb ik vervolgens als input gebruikt voor mijn onderzoek. Deze interviews zijn geheel anoniem afgenomen zodat de desbetreffende

personen vrijuit konden praten, wat nog een hele opgave was voor hun. Om ze de anonimiteit te garanderen, heb ik een toestemmingsformulier opgesteld en deze vervolgens door beide partijen laten ondertekenen (zie bijlage).

Daarnaast heb ik twee vrijwilligers en een werknemer uit het Fedasil geïnterviewd die instaan voor kinderanimatie. Tenslotte heb ik contact opgenomen met Masala Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Sport Vlaanderen en de integratiedienst.

Actie onderzoek

Voor mijn bachelorproef heb ik deelgenomen aan een participerende observatie in het Fedasil te Sint-Truiden. Ik ben in december 2017 begonnen aan mijn observatie die tot heden nog loopt. Naast het observeren, heb ik de functie als kinderanimateur opgenomen. Mijn taak is allerlei recreatieve activiteiten, waaronder ook sport, organiseren voor de kinderen binnen het centrum. Door de kinderen voor een lange tijd te observeren, heb ik een betere kijk gekregen op de situatie. Via deze observaties kreeg ik een beter inzicht van de doelgroep (zie bijlage) en in wat er daadwerkelijk gebeurt in de praktijk. Tijdens deze directe observaties heb ik geprobeerd zoveel mogelijk aspecten op te nemen die een meerwaarde hadden voor mijn bachelorproef. Voordat deze observaties plaatsvonden, gingen we in een groep van drie vrijwilligers het onderwerp van de volgende sessie bespreken. Elke sessie had een thema die te maken had met de leefwereld van de kinderen. Op deze manier trokken we ook veel kinderen aan die gemotiveerd en enthousiast naar de kinderanimatie kwamen.

2 Literatuurstudie

Hoofdstuk I: Juridisch luik en opvang vluchtelingen

In wat volgt, wordt eerst en vooral het juridisch perspectief toegelicht en wordt dieper ingegaan op de betrokken instanties, vervolgens wordt de opvang van de vluchtelingen nader bekeken.

3 Statuut en erkenning

3.1 Wat is het verschil tussen asielzoekers, vluchtelingen en mensen zonder wettig verblijf?

3.1.1 Vluchteling

Volgens artikel 1 van de Conventie van Genève (1951) is een vluchteling iemand die vreest te worden vervolgd omwille van zijn ras, religie, nationaliteit, het behoren tot een sociale groep of politieke opvattingen als hij naar zijn land van herkomst zou terugkeren.

Een persoon die zich vluchteling verklaart mag zich niet bevinden in het land waarvan hij de nationaliteit bezit en kan of wil de bescherming van zijn land van herkomst niet inroepen. De definitie van het Hoog-Commissariaat voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHRC) is ruimer. Het beschouwt ook personen die hun land moeten verlaten voor een conflict of geweld en die niet noodzakelijk beantwoorden aan de criteria van de conventie van Genève, als vluchtelingen (Myria, 2016).

3.1.2 Asielzoeker

Wanneer vreemdelingen hun thuisland omwille van specifieke redenen ontvluchten en bescherming nodig hebben, kunnen ze een asielaanvraag indienen in België. Vanaf het moment van de aanvraag bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) begint de asielprocedure en wordt de persoon een asielzoeker (CGVS, 2011). Gedurende deze procedure wordt er onderzoek gedaan of de persoon recht heeft op bescherming als vluchteling of subsidiair beschermde. Het subsidiair beschermstatuut is maar temporeel. Deze personen vallen niet onder de definitie om erkend te worden als vluchteling maar hebben toch nood aan bescherming. Zolang de asielprocedure aan het lopen is, heeft de asielzoeker het recht om in België te verblijven.

Zolang er geen definitieve beslissing genomen is, behoudt de betrokkene het statuut van asielzoeker. Asielzoekers hebben ten tijde van hun procedure in België recht op hulpverlening door het Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil): vaak in een open collectief opvangcentrum. Asielzoekers hebben het recht om te werken als ze na vier maanden asielprocedure nog geen beslissing kregen van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen.

Mits het Commissariaat – generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen oordeelt dat de asielzoeker bescherming nodig heeft, kent het beschermingsstatuut van vluchteling of subsidiair beschermde toe. Ze krijgen dan een legitiem verblijf in België, van respectievelijk onbeperkte of beperkte duur (KMI, 2012).

3.1.3 Mensen zonder wettig verblijf

Indien vreemdelingen geen lopende procedure meer hebben en dus ook geen tijdelijk verblijfsrecht hebben op basis van een andere verblijfsprocedure, verblijven ze onwettig in België. Ze krijgen een bevel om België te verlaten. Deze personen zijn degene die in de volksmond 'sans-papiers' of 'illegalen' worden genoemd (KMI, 2012).

3.2 Wanneer maken asielzoekers kans erkend te worden als vluchteling of subsidiair beschermde?

Een Europese richtlijn (2004) omgezet in nationaal recht, voorziet een aanvullende bescherming voor bepaalde personen die niet kunnen beschouwd worden als vluchtelingen, maar wel reëel risico lopen als ze terugkeren naar hun herkomstland als daar bijvoorbeeld de doodstraf, folterpraktijken of willekeurig geweld in een gewapend conflict dreigen (Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 2013).

3.3 Hoe kan je weten of je met een vluchteling, een persoon zonder wettig verblijf of een asielzoeker te maken hebt?

De betrokkene geeft veel informatie over zijn statuut. Bovendien zullen de papieren waarover zij beschikken aanwijzingen geven over de positie waarin de persoon zich bevindt. De documenten die het meeste voorkomen, worden hieronder opgesomd.

Ten eerste kan de betrokkene beschikken over bijlage 25 of 26. Dit document is het bewijs dat de persoon een asielaanvraag heeft ingediend (CGVS, 2012).

Ten tweede kan hij beschikken over het Attest van Immatriculatie (oranje kaart). In verschillende procedures wordt dit document mee afgegeven en duidt erop dat er een lopend proces is. Asielzoekers krijgen het document van de gemeente als ze zich aanbieden met de bijlage 26 en dienen het bij te houden tijdens de hele asielprocedure. Wanneer hun procedure afgelopen is en ze geen verblijfsrecht krijgen, wordt het document ingetrokken (CIRE, 2008).

Ten derde kan er sprake zijn van een elektronische A-kaart. Wanneer een vreemdeling, het statuut van subsidiair bescherming krijgt, ontvangt hij een elektronische A-kaart. Dit is een (verlengbaar) verblijfsrecht van beperkte duur. Ten slotte kan hij beschikken over een elektronische B kaart. Wanneer een vreemdeling erkend wordt als vluchteling in België krijgt hij een elektronische B kaart, dit houdt in dat de vreemdeling een verblijfsrecht in België heeft van onbeperkte duur.

Personen die niet wettig in België verblijven, zullen geen geldige verblijfsdocumenten kunnen voorleggen. Toch is het mogelijk dat personen in onwettig verblijf bepaalde openstaande verblijfsprocedures hebben. Deze procedures geven echter geen verblijfsrecht.

3.4 Welk onderscheid kan er gemaakt worden tussen de verschillende vluchtelingen?

Allereerst hebben we de economische vluchtelingen, dit zijn mensen die hun land vrijwillig ontvluchten om vervolgens naar een ander land gaan om daar een betere levensstandaard te vinden *'Ik kom hier om veilig te zijn omdat ik was in Irak maar daar was problemen, veel problemen. Omdat mensen komen to kill us en dan wij hebben Irak verlaten en wij gaan naar Syrie. Syrie ook zelfde probleem dan wij komen naar België to veilig zijn'* (VI, 2018, 30 mei – persoonlijke communicatie).

De term economische vluchtelingen is een volkse term en geen juridisch begrip. Wat men hiermee bedoelt is dat de persoon uit zijn land vlucht om economische redenen. Zij worden ook wel 'arbeidsmigranten' genoemd. (Neumayer, 2005; Robinson & Segrott, 2002).

Ten tweede hebben we de conventie-vluchteling of erkend vluchteling. Dit zijn mensen die als asielzoekers aankomen en na grondig onderzoek erkend zijn als persoon die onder de definitie van de Conventie van Genève valt. Na de tweede wereldoorlog werd de bescherming van de vluchtelingen een prioriteit, wat leidde tot de ondertekening van de Conventie van Genève inzake de status van vluchtelingen op 28 juli 1951.

Zij krijgen bescherming en rechten die gelijkwaardig zijn aan die van een Belg. Uit de volksmond hoor je vaak de term 'politieke vluchteling', maar dit is niet juist omdat het Vluchtelingenverdrag (28

juli, 1951) ook andere dan politieke redenen als basis voor erkenning voorziet. (Desmet, 2003; Morel, 2011).

Tot slot is er sprake van de geregulariseerde vluchteling. Dit is iemand die om humanitaire of medische redenen de toelating krijgt om op gelijkmatige basis te verblijven in België. De effectieve regularisatie wordt toegewezen door de DVZ en heeft niets te maken met de asielprocedure, alhoewel de asielzoekers die afgewezen worden vaak nog een regularisatie aanvragen (CGVS, 2015).

3.5 Wat verstaan we onder Humanitaire regularisatie?

Wanneer we spreken over humanitaire regularisatie gaat het over een mandaat tot verblijf voor meer dan drie maanden. Deze machtiging kan je aanvragen volgens artikel 9bis Verblijfwet. Voor een toegankelijke 9bis-aanvraag, moet je buitengewone omstandigheden kunnen aantonen van waarom je geen aanvraag om in België te mogen verblijven, kan gaan indienen vanuit je land van herkomst. Indien je niet in aanmerking komt voor buitengewone omstandigheden, dan wijst de DVZ je 9bis-aanvraag af zonder in te gaan op de inhoud van je aanvraag. Dit is een uitzonderingsprocedure en kan toegepast worden voor situaties waarbij je niet in aanmerking komt voor een andere verblijfsprocedure, maar je toch een aanleiding hebt om in België te verblijven. Voor een ontvankelijke 9bis-aanvraag moet je beschikken over een identiteitsbewijs en kunnen aantonen dat je geen aanvraag kan indienen vanuit je land van herkomst. Je moet ook beschikken over een verblijfsplaats in België en een bijdrage in administratieve kosten betalen. De overheid bepaalt of zij een 9bis-aanvraag gewettigd vindt. Daar geeft de Verblijfwet geen criteria voor. In de instructie van 19 juli 2009 zijn de criteria die de overheid in de praktijk toepast, laatst toegelicht. Die instructie is formeel vernietigd, maar blijft in de praktijk een niet-bindende richtlijn. Toch wordt elke aanvraag op zijn individuele waarde door de overheid beoordeeld. Het is niet toegestaan een beslissing te nemen die kennelijk onredelijk of willekeurig is en moet de overheid elke weigering motiveren (Europese Commissie, 2003).

3.6 Waarom komen vluchtelingen naar Europa, België?

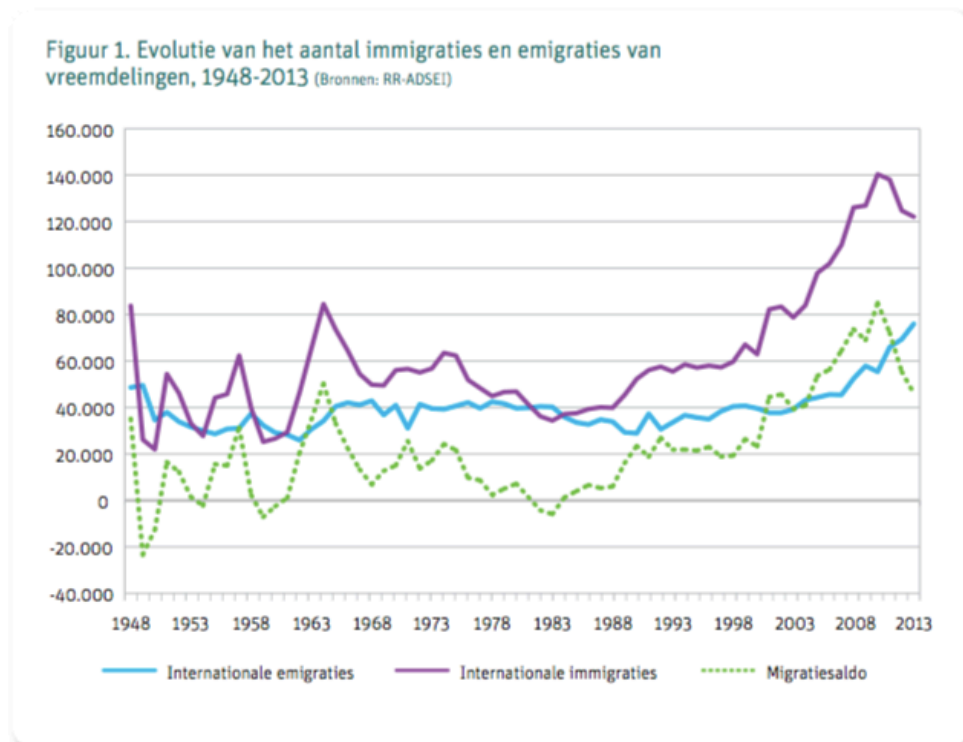
Vluchtelingenstromen in België zijn niet vreemd. Tijdens de 80-jarige oorlog (1568-1648) viel Antwerpen in handen van Spaanse Katholieken. Veel protestantse Antwerpenaren sloegen op de vlucht richting Nederland. Dit heeft mede geleid tot de grote economische boost en de Gouden eeuw. Ten tijde van de Eerste (1914-1918) en Tweede Wereldoorlog (1940 -1945) sloegen mensen op de vlucht voor geweld 'My house got destroyed because of Gaza war in 2014 and after that I had nothing' (VP, 2018). Ook voor de Belgen was het niet eenvoudig om te verblijven in een ander land. De grootste pieken in aantal nieuwe vluchtelingen waren in 1992 (Bosnische burgeroorlog), 2000 (regularisatie campagne Verhofstadt) en in 2016 (Syrisch conflict en strijd tegen Daesh)(IS, 2016).

De grootste stijging in asielaanvragen in 2015 was bovenal te wijten aan de burgeroorlog en oorlog tegen terreurgroep IS in Syrië en Irak. Ook uit Afrika, en dan vooral uit Somalië, vluchtten mensen naar Europa. De aandacht van de media ging vaak uit naar de wijze waarop deze groepen Europa bereikten. Er waren tenslotte militaire en humanitaire tussenkomsten nodig om mensen van de verdrinkingsdood te redden op de Middellandse Zee.

Voornamelijk in de tweede helft van 2015 was er een sterke stijging van het aantal asielzoekers. Het grootste gedeelte van de asielzoekers kwam uit gebieden waar er conflicten heersten: 21,8% van de asielzoekers komt uit Irak, 21,3% uit Syrië en Afghanistan vervulde de top drie van landen van herkomst met 20% (CGVS,2016). In 2015 werden er veel meer positieve beslissingen genomen, dat wil zeggen: het vluchtelingenstatuut of subsidiair bescherming werd toegekend. In 2000 werd slecht 7% van de aanvragers erkend als vluchteling (de mogelijkheid tot subsidiair bescherming bestond toen niet) en in 2015 werd 51% van de aanvragers erkend als vluchteling. Het CGVS (2015) schrijft in hun jaaroverzicht dat het hoge aantal erkenningsbeslissingen is te

verklaren door het feit dat de meeste asielzoekers in België afkomstig zijn uit landen waar er ernstige conflicten of oorlog heersen.

Het CGVS beschouwt de veiligheids- en mensenrechtensituatie in Syrië als uitiem problematisch. Het is duidelijk dat Syrische burgers nood hebben aan internationale bescherming. Het CGVS kende in 2015 aan bijna elke Syriër (97,64 %) een beschermingsstatus toe (CGVS, 2016). In 2015 waren er “ongeveer 3 asielzoekers op 10 legale immigraties, terwijl deze verhouding ongeveer 7 op 10 was in 2000” (Myria, 2016, p. 127). Als men zich enkel baseert op cijfers, is het dan ook opvallend dat de toestroom van vluchtelingen in 2015 als een crisis gepercipieerd werd. Die perceptie kan door diverse redenen ontstaan zijn, zoals de media-aandacht voor het conflict of het feit dat ook andere Europese landen veel aanvragen moesten verwerken. In 2015 vroegen ongeveer 35000 mensen asiel aan in België (CGVS,2016). Gedurende de asielprocedure verblijven de meeste asielzoekers in collectieve centra of individuele huisvesting, georganiseerd door de overheid en partners zoals Caritas International en Rode Kruis Vlaanderen. 60% van de asielzoekers ontving uiteindelijk een verblijfsvergunning. De overige 40% kreeg het bevel om het land te verlaten (Walraven, 2016). Ongeveer de helft van de aanvragen gaat om families met kinderen, dit betekent ook dat steeds meer kinderen van vluchtelingen naar Vlaamse scholen gaan.

De Belgische overheid moedigde in de naoorlogse periode en in de jaren 60 immigratie aan in het kader van bilaterale tewerkstellingsakkoorden. Dit betekent dat beide partijen akkoord moesten gaan. Vanaf 1970 en 1974 in bijzonder, werd daarentegen een restrictiever beleid gevoerd om de arbeidsimmigratie te bedwingen. De initiatieven hebben wel degelijk geleid tot een vertraging van de immigraties wegens werk gerelateerde motieven. Sinds het midden van de jaren 80 zijn er in het algemeen minder emigraties van vreemdelingen dan immigraties geweest, wat sedert diezelfde periode tot een positief en stijgend migratiesaldo heeft geleid. Ook al is België nu nog bijzonderlijk een immigratieland (+46.106 in 2013), toch hebben emigraties een cruciale stijging gekend. Een algemene toename van de mobiliteit wordt weerspiegelt (Federaal Migratie Centrum, 2015).

3.7 Welke vluchtroutes hanteren vluchtelingen?

De laatste jaren is het aantal migranten of vluchtelingen dat op zoek is naar asiel, die die Middellandse Zee overstaken richting de Europese Unie, tot ongekende hoogtes gestegen. Zo werd er vastgesteld dat in 2013 220.000 migranten de Middellandse zee zijn overgestoken richting Europa. In oktober van 2015 hebben 218.000 vluchtelingen de overtocht gemaakt, wat het aantal vluchtelingen dat via de Middellandse zee binnen kwam dat jaar op 710.000 zet (Frontex, 2015).

De term crisis werd in 2015 voor de eerste keer gebruikt in deze context vanwege het feit dat binnen een week een recordaantal doden viel bij de bootvluchtelingen.

Daarbij was de EU niet voorbereid op deze sterke stijging in het aantal migranten en vluchtelingen (NRC, 2015). Het grootste gedeelte van de vluchtelingen is volgens de United Nations High Commission for Refugees afkomstig uit Syrië (49%), gevolgd door Afghanistan (21%) en Irak (8%).

Sedert 2015 maken de vluchtelingen niet enkel gebruik van de Middellandse Zeeroutes, zo nemen tegenwoordig veel Syrische vluchtelingen routes door de Balkan en Oost-Europa. Deze maatregelen werden ingevoerd door Griekenland, Italië en Turkije om de stroom vluchtelingen tegen te gaan. Hierbij hebben ze de hulp van de EU moeten inroepen omdat ze individueel niet in staat bleken te zijn om voor deze crisis een oplossing te zoeken.

De Europese Unie keurde in september 2015 het plan goed waarin 120.000 asielzoekers zouden worden verplaatst van Italië, Griekenland en Hongarije en verdeeld over de Europese lidstaten om ze te ontzien (Euranet Plus New Agency, 2015). Elk lidstaat van de EU heeft een quotum gekregen voor het aantal vluchtelingen dat ze moeten opnemen, genaamd de asielquota.

3.8 Wat na aankomst in België?

Wie met het vliegtuig in België aankomt, wordt begeleid naar het transitcentrum *Caricole* in Steenokkerzeel. Zij verblijven daar tot hun asielaanvraag behandeld is. De nieuwe transitcentrum vervangt het vroegere transitcentrum 127 in Melsbroek én het INAD-centrum op de luchthaven van Zaventem, waar geen humane opvang meer mogelijk was.

Wie over land komt, kan terecht bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) vlakbij station Brussel-Noord, voor een asielaanvraag.

In 2015 registreerde DVZ 35 476 asielaanvragen. Toen waren er 60.7% positieve beslissingen. In 2016 daalde het aantal asielaanvragen. In februari 2016 werden er 1.523 personen in België onder de term 'asielzoeker' geregistreerd. Dit is ongeveer een derde van het maandelijks gemiddeld aantal personen (5.885) dat in de piekperiode augustus-december 2015 een asielaanvraag indiende. Deze terugval in asielaanvragen is een algemene tendens in Europa. Net als in 2015 komen ook dit jaar asielzoekers voornamelijk uit Afghanistan, Syrië en Irak (CGVS, 2016).

4 De asielprocedure

4.1 Indienen asielaanvraag:

De asielzoeker die zonder geldige identiteitsdocumenten België binnenkomt, moet op het ogenblik van aankomst (of ten laatste binnen de acht dagen) een asielaanvraag indienen bij de Dienst Vreemdelingenzaken bij de grens.¹ DVZ registreert de identiteitsgegevens van de asielzoeker en neemt alle relevante documenten in ontvangst.² Hierbij neemt de DVZ de volgende

---

¹ Art. 50 Vreemdelingenwet; art. 71.2, §1 KB 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, BS 27 oktober 1981, 13740 (hierna: Uitvoeringsbesluit Vreemdelingenwet).

² KB 11 juli 2003 houdende vaststelling van bepaalde elementen van de procedure die dienen gevolgd te worden door de dienst van de Dienst Vreemdelingenzaken die belast is met het

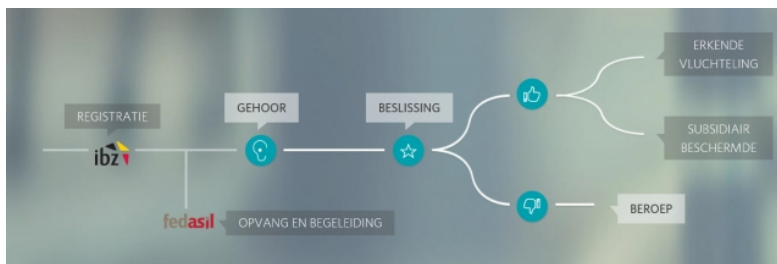
---

onderzoeksmaatregelen. Bij de registratie van de asielaanvraag van de vreemdeling, noteert de DVZ de identiteitsgegevens van de asielzoeker zoals naam, geboortedatum, nationaliteit. Vervolgens worden de essentiële documenten die de asielzoeker aangeeft, in ontvangst genomen. Tevens geeft de asielzoeker een adres door naar de DVZ en het VGVS om alle briefwisseling te kunnen sturen.

Daaropvolgend neemt de DVZ bij de registratie een foto van de asielzoeker. Deze foto staat op het document dat geldt als bewijs van de asielaanvraag. Vanaf de leeftijd van 14 jaar worden er ook vingerafdrukken genomen. Hiermee kan de DVZ nagaan of de asielzoeker eerder in een ander land van de EU-asiel heeft aangevraagd en of hij via een ander land dan België de EU is in gereisd. Vanaf 6 jaar wordt er ook een röntgenfoto van de longen genomen, dit geldt niet voor zwangere vrouwen, om te onderzoeken of de asielzoeker aan tuberculose lijdt. Personen die met een positieve uitkomst, worden opgenomen in het ziekenhuis voor verdere behandeling. Bij twijfels over de leeftijd van een niet-begeleide minderjarige, wordt er een röntgenfoto van de hand genomen. De dienst Voogdij (FOD Justitie) neemt vervolgens een beslissing over de vaststelling van de minderjarigheid.

Gebruikelijk wordt de asielzoeker aan de grens ook vastgehouden in een centrum nabij de luchthaven op grond van artikel 74/5 Vreemdelingenwet. Als de vreemdeling België reeds is binnengekomen, dan dient hij/zij aanvraag in bij de DVZ in Brussel. De asielzoeker wordt vervolgens ingeschreven in het wachtregister.

Figuur 2: Procedure (Bron: CGVS)

4.2 Dublin-onderzoek

Wanneer de asielzoeker ingeschreven wordt in het achtregister gaat DVZ onderzoeken of België de verantwoordelijke lidstaat is om de aanvraag te behandelen. Dit wordt het Dublin-onderzoek genoemd, aangezien deze regel werd opgelegd door de Dublin III-Verordening. De artikelen 7 t.e.m. 15 van de verordening bepalen de rangorde van lidstaten die verantwoordelijk kunnen zijn voor de behandeling van de asielaanvraag. Het Dublin-onderzoek geeft aan dat België de verantwoordelijke lidstaat is, dan wordt het dossier doorgestuurd naar de Commissaris-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (ibid).

4.3 Vluchtelingen – en subsidair beschermingsstatus

Het CGVS gaat over tot de inhoudelijke beoordeling van het statuut van vluchteling. Een vluchteling is iemand die vervolging vreest omwille van zijn ras, godsdienst of politieke overtuiging, of omdat hij/zij tot een bepaalde sociale groep behoort of een bepaalde nationaliteit heeft.³ Naast

---

onderzoek van de asielaanvragen op basis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, BS 27 januari 2004.

³ Art. 1 Convention and Protocol relating to the status of refugees, UNHCR, 28 juli 1951, *UNHCR Communications and Public Information Service*, www.unhcr.org/3b66c2aa10 ; art. 1 Internationaal

het statuut van vluchteling kan de CGVS ook het statuut van subsidiair beschermde toekennen. Subsidiaire bescherming wordt verleend aan de vreemdeling die niet in aanmerking komt voor het statuut van vluchteling, maar kan aantonen dat hij bij de terugkeer naar zijn land van herkomst een reëel risico zou lopen op ernstige schade. Deze ernstige schade kan bestaan uit doodstraf of executie, foltering of ernstige bedreiging van het leven (Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken [FOD Binnenlandse zaken], n.d.).

4.4 Verbljfsrecht gekoppeld aan de internationale bescherming

Het toewijzen van het statuut van vluchteling bracht tot voor de wet van 1 juni 2016 een verbljfsrecht van onbeperkte duur met zich mee. Sedert de inwerkingtreding van deze wet op 8 juli 2016 wordt aan de vluchteling slechts een beperkt verbljfsrecht van vijf jaar toegekend. Na die vijf jaar, te rekenen vanaf de indiening van de asielaanvraag, heeft de vluchteling recht op een verblijf van onbeperkte duur, tenzij de vluchtelingenstatus ondertussen wordt opgeheven of ingetrokken overeenkomstig de artikelen 55/3 of 55/3/1 of tenzij de vreemdeling afstand heeft genomen van zijn vluchtelingenstatus.

De subsidiair beschermingsstatus verleent een verblijfstitel die de toelating tot een verblijf van beperkte duur vaststelt en is valabel gedurende één jaar. Deze kan verlengd worden tot twee jaar, zolang de status niet wordt ingetrokken of opgeheven en er geen afstand van heeft genomen.⁴

De vreemdeling neemt onuitgesproken afstand van zijn beschermingsstatus indien hij een nieuwe aanvraag indient of wanneer hij tijdens de asielaanvraagprocedure binnen een bepaalde tijd geen gevolg heeft gegeven aan een bijeenroeping of verzoek om inlichtingen.⁵

4.5 Weigering internationale bescherming

Het recht op asiel werd in 1948 in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens vastgelegd. In Artikel 14 van het verdrag staat: "Eenieder heeft recht om in andere landen asiel te zoeken en te genieten tegen vervolging." Op deze manier werd al gauw na de Tweede Wereldoorlog duidelijk te kennen gegeven dat het recht op asiel wel degelijk fundamenteel is (Amnesty International, n.d.).

4.6 Het Belgisch asiel- en verwijderingsbeleid

4.6.1 Hoofdrospelers in het vreemdelingenrecht

In het vreemdelingenrecht treden allerlei entiteiten op. Het gaat hierbij om de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), de commissaris- Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV), de Raad van State (RvS) en de rechtbanken van de gewone rechterlijke macht, de burgemeester en natuurlijk de minister of staatssecretaris voor Asiel en Migratie zelf. Er wordt voornamelijk stilgestaan bij de instanties die een rol spelen in de verwijderings- en veiligheidsmaatregelen.

Verdrag 28 juni 1951 betreffende de status van vluchtelingen, BS 4 oktober 1953 (hierna: Vluchtelingenverdrag); art. 48/3 Vreemdelingenwet

⁴ Art. 49/2, §2 Vreemdelingenwet.

⁵ Art. 9bis, §3, art. 51/5, §1, vijfde lid Vreemdelingenwet.

5 Administratieve instanties

5.1 De minister (of staatssecretaris) voor Asiel en Migratie

De Vreemdelingenwet heeft het telkens over 'de minister'. Vandaag moet dit gelezen worden als 'de staatssecretaris voor Asiel en Migratie belast met de Administratieve Vereenvoudiging'. Theo Francken vervult deze functie.⁶ Zijn bevoegdheden bestaan uit:

Het Migratie- en Asielbeleid (FOD Binnenlandse Zaken, directie-generaal Vreemdelingenzaken);
Het beheren van Dienst Vreemdelingenzaken, Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen, Fedasil en de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging;
Het nemen van verwijderingsbeslissingen en de daarbij gepaarde veiligheidsmaatregelen.

5.2 Dienst Vreemdelingenzaken

De Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) is de 'gemachtigde' van de minister in de Vreemdelingenwet. De DVZ staat in voor de registratie van de asielaanvraag en onderzoekt of ze in België de verantwoordelijke lidstaat is voor de behandelingsaanvraag tijdens de asielprocedure.⁷ Bovendien heeft de DVZ een Beduidende rol in de handhaving van de verblijfsreglementering en uitvoering van het verwijderingsbeleid. Zij is bevoegd besluiten te nemen tot verwijdering van het grondgebied en kan tevens een maatregel tot vrijheidsberoving nemen. Verder staat zij ook in voor het beheer van de gesloten centra.⁸ Sinds 29 april 2014 heeft de DVZ ruime bevoegdheden op vlak van de toegangswegweigerings. Zo kan zij de toegang tot het grondgebied weigeren wanneer ze van oordeel is dat de vreemdeling schade zou kunnen toebrengen aan de openbare orde.⁹

In de praktijk wordt de Dienst Vreemdelingenzaken opgedeeld in zes directies: Directie Controle Binnenland & Grenzen, Directie Asiel, Directie Toegang & Verblijf, Directie uitzonderlijk Verblijf, Directie Opvolging en Ondersteuning, en Directie Logistieke Diensten.¹⁰ Daarboven staat de Directeur-Generaal, nl. de staatssecretaris voor Asiel en Migratie.

5.3 De burgemeester

De burgemeester staat in voor de opvolging van de verwijderingsbeslissingen genomen door de minister of zijn gemachtigde. Hij kan ook zelf een verwijderingsbeslissing nemen.¹¹ De burgemeester roept de vreemdeling op die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsbeslissing om identiteitsgegevens te verkrijgen. Daarnaast staat hij/zij in voor de oproeping om zich aan te bieden bij het gemeentebestuur met het oog op informatie over de voorbereiding van de terugkeer.

---

⁶ www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_overheid/federale_regering/samenstelling_regering/index_theo_francken.

⁷ Art. 1/1, 1° KB 11 juli 2003 houdende de vaststelling van bepaalde elementen van de procedure die dienen gevolgd te worden door de Dienst Vreemdelingenzaken die belast is met het onderzoek van de asielaanvrager op basis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, *BS* 27 januari 2004.

⁸ Het beheer van de open asielcentra behoort tot de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil).

⁹ (Nieuw) art. 3, eerste lid 7° juncto tweede lid Vreemdelingenwet.

¹⁰ Zie het organigram op www.dofi.ibz.be/sites/dvzoe/FR/Documents/_Organigramme_DOFI.pdf (consultatie 21 april 2017).

¹¹ Omz. 10 juni 2011 betreffende de bevoegdheden van de burgemeester in het kader van de verwijdering van een onderdaan van een derde land, *BS* 16 juni 2011, 35.908.

5.4 Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen

Het CGVS gaat over tot het inhoudelijk onderzoek bij de asielaanvraag. De Commissaris-Generaal gaat eerst na of de asielzoeker in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus. Indien dit niet het geval is, dan onderzoekt hij of de asielzoeker in aanmerking komt voor de subsidiaire beschermingsstatus.¹² Het CGVS wordt georganiseerd in geografische secties, algemene en ondersteunende diensten.

5.5 Commissie advies vreemdelingen

De CAV geeft advies bij elke individuele beslissing t.a.v. vreemdelingen wanneer de minister dit vraagt.¹³ Voor 29 april 2017 werd de minister in een aantal gevallen verplicht het advies in te winnen van de Commissie vooraleer hij een beslissing mocht nemen.¹⁴ Het advies was daarbij niet bindend, maar vormde toch een belangrijk aspect in de voorbereiding van de beslissing.¹⁵ Het verplichte advies was een vorm van rechtsbescherming voor de vreemdeling.¹⁶ Het werd onder meer vereist bij de verwijderingsbeslissingen ten aanzien van onderdanen van derde landen die hun verblijfsrecht verloren en daarom illegaal in het grondgebied verbleven.

6 Rechterlijke instanties

6.1 Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en de Raad van State

De raad voor Vreemdelingenbetwistingen is als enige bevoegd om kennis te nemen van beroepen die worden ingesteld tegen de individuele beslissingen genomen op grond van de Vreemdelingenwet.¹⁷

De raad is een afsplitsing van de Raad van State. Deze laatste was eerder bevoegd voor de beroepen tegen beslissingen in de vreemdelingencontentieux. In de eerste jaren van de eenentwintigste eeuw werden steeds meer beroepen ingediend bij de Raad van State omtrent vreemdelingenbetwistingen. Op een bepaald moment maakte dit zelfs 80% uit van alle beroepen die de Raad van State behandelde.¹⁸ Daarom werd op 1 juni 2007 de raad voor Vreemdelingenbetwistingen opgericht.¹⁹

---

¹² KB 11 juli 2003 tot regeling van de werking van en de rechtspleging voor het Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, BS 27 januari 2004, 4623. Zie voor de structuur van het CGVS in een organogram: www.cgvs.be/sites/default/files/content/download/files/organogram_2016_nl.png (consultatie 21 april 2017).

¹³ Art. 32, tweede lid Vreemdelingenwet

¹⁴ Oud art. 20, oud art. 45 en oud art. 56 Vreemdelingenwet.

¹⁵ L.P. SUETENS, "De adviesorganen voor vreemdelingen (art. 31-39)" in H. VAN HOUTTE, De vreemdelingenwet, Commentaar op de Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen," Antwerpen, Kluwer, 1981, (85) 87-94.

¹⁶ (Oud) art. 20 Vreemdelingenwet.

¹⁷ Art. 39/1, §1 Vreemdelingenwet.

¹⁸ A. WIRTGEN, "De hervorming van de Raad van State. Bespreking van de nieuwe bevoegdheids- en procedureregels", TBP 2007, 451-479.

¹⁹ Art. 77-204 Wet 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, BS 6 juni 2006, 53.468.

De RvV is een administratief rechtscollege dat juridictionele beslissingen uitspreekt. De beginselen van behoorlijk bestuur zijn daarom niet van toepassing op haar rechtspraak.²⁰ Voor de beroepen tegen beslissingen van het CGVS heeft zij volle rechtsmacht, waardoor ze de bestreden beslissing kan bevestigen of hervormen.²¹ Bij de behandeling van beroepen tegen beslissingen in andere verblijfsdossiers van asielzaken heeft de RvV geen volle rechtsmacht.²² De Raad van State heeft sedert 2007 slechts nog een veralgemeende cassatiebevoegdheid in vreemdelingenzaken.²³

De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bestaat uit tweeëndertig leden en wordt georganiseerd in negen kamers.²⁴ Een kamer wordt voorgezeten door de eerste voorzitter en een door de voorzitter. Daarnaast zijn er drie Nederlandstalige kamers, drie Franstalige en een die kennisneemt van de tweetalige zaken. De rechters in de Raad worden door de Koning benoemd en moeten voldoen aan een aantal voorwaarden bepaald in hoofdstuk 3 van titel Ibis Vreemdelingenwet.²⁵

6.2 Raadkamer, kamer van inbeschuldigingstelling en Hof van Cassatie

De vreemdeling kan tegen de beslissing tot vrijheidsberoving op grond van de Vreemdelingenwet een beroep instellen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank.²⁶ Hierbij mag het onderzoek gerecht echter niet oordelen over de opportuniteit van de beslissing, maar kan zij enkel de wettigheid ervan nagaan.²⁷

De kamer van inbeschuldigingstelling (KI) oordeelt over het beroep tegen de beslissing van de Raadkamer.²⁸

Het Hof van Cassatie spreekt zich uit over het cassatieberoep tegen de beslissing van de KI dat de vrijheidsberoving handhaaft of beveelt.²⁹

7 Opvangnetwerk voor asielzoekers in België

7.1 Opvangcentra

Asielzoekers verblijven tijdens de asielprocedure in individuele of collectieve opvang. In het begin is de opvang collectief, na zes maanden kunnen de asielzoekers een verzoek indienen voor individuele opvang (De Kamer, 2016).

---

²⁰ RvS 26 mei 2009, nr. 193.521; RvS 29 juni 2009, nr. 194.825; RvS 23 november 2009, nr. 198.142.

²¹ Art. 39/2, §1, 1° Vreemdelingenwet

²² Zie ook: G. DEBERSAQUES, "De (volle) rechtsmacht van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", TBP 2012, 275-296

²³ Art. 14, §2 Gecoördineerde wetten op de Raad van State, 12 januari 1974, BS 21 maart 1973, 3461; art. 39/67 Vreemdelingenwet.

²⁴ Art. 39/4, 39/9, §1, eerste lid Vreemdelingenwet.

²⁵ Art. 39/19, §1 Vreemdelingenwet.

²⁶ Art. 71 Vreemdelingenwet.

²⁷ Cass. 30 maart 1999, AR P.99.0288 N.

²⁸ Art. 72, derde lid Vreemdelingenwet.

²⁹ Art. 416 e.v. Sv.

Een deel van de asielzoekers wordt opgevangen door Caritas International. Dit is een Belgische ngo (niet – gouvernementele organisatie). Als deelorganisatie van Caritas Catholica Belgica zijn ze lid van het wereldwijde Caritasnetwerk van 165 katholieke organisaties die samen actief zijn in 200 landen en regio's. Caritas International ondersteunt de slachtoffers van geweld, natuurrampen en armoede, in hun eigen land of op de vlucht, dit in samenwerking met haar nationale en internationale netwerken. Zij voeren hun eigen missie uit zonder enige vorm van discriminatie.

Deze organisatie heeft een tijdelijk collectief opvangcentrum geopend zodat geen enkele asielzoeker op straat moest overnachten tijdens de vluchtelingencrisisperiode (najaar 2015).

Naast Caritas International zijn er ook andere organisaties die collectieve opvang voorzien, waaronder Fedasil en het Rodekruis. In april 2016 telde België welgeteld 92 opvangcentra (Fedasil, 2016).

7.2 Verdeling opvangplaatsen volgens type van opvang

7.2.1 De collectieve opvang

De asielzoeker verblijft in een opvangcentrum samen met andere asielzoekers. Het centrum voorziet in alle basisbehoeften van de asielzoekers: onderdak, eten en medische verzorging. Na een verblijf van 4 maanden in een collectieve opvangstructuur kan de asielzoeker aanvraag indienen om naar een individuele opvangstructuur te worden overgeplaatst, binnen de grenzen van beschikbare plaatsen.³⁰ Fedasil beschikt over 17 centra met 4.554 plaatsen, Croix-rouge francophone beschikt over 21 centra met 4.906 plaatsen, Rode Kruis Vlaanderen beschikt over 15 centra met daarin 2.707 plaatsen en ten slotte beschikken andere partners over 1.049 plaatsen (Fedasil, 2018).

7.2.2 Individuele opvang

Deze individuele woningen worden beheerd door een OCMW of een ngo. De asielzoekers zelf krijgen geen financiële steun, enkel een beperkt bedrag voor dagelijkse behoeften. Het OCMW (lokale opvanginitiatieven – LOI) beschikt over 8.448 plaatsen en andere partners over 554 plaatsen (Fedasil, 2018).

7.2.3 Open terugkeerplaatsen

Fedasil beschikt over 310 plaatsen waar de asielzoekers kunnen terugkeren (Fedasil, 2018).

7.3 Open en gesloten centra

7.3.1 Open centra

We kunnen twee soorten asielcentra onderscheiden. We hebben zowel een open als gesloten asielcentrum. Het open opvangcentrum is een asielcentrum waar de asielzoekers vrij in en uit mogen lopen. In totaal zijn er 42 open centra, waarvan 18 federale centra die worden beheerd door Fedasil en 24 centra beheerd door de partners. De open centra, in de Opvangwet 'collectieve opvangstructuren' genaamd, hebben als taak om materiële hulp aan te bieden aan de asielzoekers en de andere vreemdelingen aan wie het voordeel van de Opvangwet wordt toegekend. De materiële hulp bestaat met name uit huisvesting; voedsel, kleding, medische, maatschappelijke en

---

³⁰ Art. 12. Opvangwet

---

psychologische begeleiding en de toekenning van een dagvergoeding³¹. Zij bevat de toegang tot juridisch bijstand, tot tolkdiensten of opleidingen, alsook de toegang tot een programma voor het vrijwillig terugkeren naar land van herkomst. De aangeboden materiële hulp of opvang moet de bewoners in staat stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid³² (Federaal Ombudsman, 2009).

7.3.2 Gesloten centra

Een gesloten opvangcentrum is een centrum waar asielzoekers opgesloten zitten. In België beschikken we over vijf gesloten centra. Deze worden beheerd door DVZ. Het besluit tot opsluiting wordt genomen door de minister voor asiel en migratie of zijn gemachtigde (een ambtenaar van de DVZ). De gronden en voorwaarden zijn geregeld in de Vreemdelingenwet, die de beoordeling of de maatregel nodig is voor een effectieve verwijdering aan het bestuur overlaat.

Als enkele opdracht hebben de gesloten centra om op een humane wijze op een gesloten plaats de vreemdelingen die er plaatst worden door een administratief besluit vast te houden, in afwachting van ofwel de goedkeuring om het grondgebied binnen te treden hetzij de organisatie van hun wederkomst naar hun land van herkomst of een derde land. De gesloten centra zijn aldus geen penitentiaire instellingen.

Dit neemt niet weg dat de gesloten centra plaatsen zijn van vrijheidsberoving. De opsluiting in deze centra maakt dan ook een exceptie uit op het cruciale recht van elke mens om in vrijheid te leven. De opsluiting moet daarop gepaard gaan met garanties die alle andere fundamentele rechten beschutten van de opgesloten personen, zowel volgens de Belgische wetten als de internationale overeenkomsten die België onderschreven heeft die garanderen dat de inbreuken op de individuele vrijheid beperkt blijven tot wat strikt noodzakelijk is om het doel van de opsluiting te verwezenlijken. Momenteel laat de wet toe om een persoon in illegaal verblijf maximaal 8 maanden in een gesloten centrum vast te houden. De staatssecretaris zal aan de regering het voorstel om de termijn te verlengen tot de Europese maximumtermijn van 18 maanden voorleggen. Zo wordt de tegenwerking bij identificatie ontmoedigd en verschaft gelijktijdig meer tijd om de vereiste identificatiedocumenten van de betrokken ambassades te bekomen (De kamer, 2017).

8 Regime en de werkingsmaatregelen

Het regime en de werkingsmaatregelen worden bepaald door het Koninklijk Besluit van 2 augustus 2002 houdende vaststelling van het regime en de werkingsmaatregelen.

Het Koninklijk Besluit van 7 oktober 2014 wijzigt de regelgeving over de gesloten centra waar vreemdelingen kunnen worden vastgehouden, in functie van een repatriëring. Dit KB bepaalt nieuwe regels over het recht op juridisch bijstand en het klachtenrecht in een gesloten centrum. Deze regels gelden vanaf 31 oktober 2014 (AGII, 2014).

Voor de niet-begeleide minderjarige asielzoekers wordt er een aparte procedure toegepast. Hun traject verloopt in drie fasen:

In het Observatie- en oriëntatiecentrum (2-4 weken) wordt nagegaan of de jongeren minderjarig zijn. Daarnaast maakt men ook een eerste medische, psychologische en sociale profielschets. De jongeren worden naar een afzonderlijke leegroep begeleid in een collectieve opvang (4-12 maanden). Vanaf het moment dat ze 16 worden, worden ze voorbereid op begeleid individueel wonen (Kruispunt Migratie-Integratie, 2016).

---

³¹ Art. 2, 6°, Opvangwet.

³² Art. 3, Opvangwet.

9 Interview

Wanneer de asielzoeker niet eens is met de beslissing van het CGVS, heeft hij het recht om beroep aan te tekenen bij de Raad voor Vreemdelingen betwisten (RvV). Vanaf het moment dat de RvV een eindbeslissing heeft genomen, wordt de asielprocedure afgesloten. De mogelijkheid om een cassatieberoep in te dienen bij de Raad van State blijft. (Fedasil, 2016) Waar men wel rekening mee moet houden is dat De Raad van State zich alleen over een zaak buigt wanneer er procedurefouten gemaakt worden (Van Camperhoudt, Sebrechts, 2009).

Aan het einde van de procedure volgt het verdict. Sinds 2006 bestaan er drie mogelijke verdikten: erkenning als vluchteling, subsidiair bescherming of uitwijzing. Volgens de wet van 28 april 2016 zou er een beslissing moeten vallen binnen de 9 maanden na de asielaanvraag. In geval van complexe dossiers kan dit termijn met twee maal drie maanden verlengd worden.

10 Asielstatistieken

Sinds 1988 neemt het CGVS beslissingen met ingrijpende gevolgen voor de asielzoeker. Het CGVS is een federale onafhankelijke administratie. De opdracht van het CGVS bestaat erin bescherming te bieden aan personen die in geval van terugkeer naar hun land van herkomst risico op vervolging of ernstige schade lopen. De commissaris-generaal stelt eerst vast of de asielzoeker in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus. Is dit niet het geval, dan gaat hij na of de asielzoeker in aanmerking komt voor de subsidiaire beschermingsstatus.

‘Het CGVS verleent asiel en geeft documenten af aan mannen, vrouwen en kinderen op de vlucht voor vervolging, oorlog of geweld.’

Het thema asiel staat hoog op de Europese agenda. Als wereldwijde voorvechter van mensenrechten wordt de EU geconfronteerd met tragische situaties van bootvluchtelingen in het Middellandse Zeegebied. Door het toenemend aantal conflicten in de wereld stijgt tegelijkertijd de druk op de nationale asielsystemen. Het besef groeit dat alle lidstaten een gedeelde verantwoordelijkheid dragen. Zowel om het nationale beleid beter op elkaar af te stemmen als om eendrachtig te zijn met lidstaten onder afzonderlijke asieldruk. Daarom werkt de EU al sedert 1999 aan de realisatie van een Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel. Een opdracht die nog niet voleindigd is.

Vluchtelingen hebben niet enkel behoefte aan onmiddellijke bescherming, maar ook aan een perspectief op langere termijn. UNHCR wil vluchtelingen helpen om weer een menswaardig en vreedzaam leven op te bouwen. Drie duurzame oplossingen zijn mogelijk met de steun van UNHCR: vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst, integratie in het land van opvang of hervestiging naar een derde land. Het CGVS speelt gezien zijn beschermingsmandaat en landenexpertise een belangrijke rol in het hervestigingsproces.

Asiel betekent bescherming. Het CGVS kan een persoon bescherming geven door hem te erkennen als vluchteling of door hem subsidiaire bescherming toe te kennen.

Hoofdstuk II: Psychosociaal component

11 Psychosociaal welzijn

In hetgeen dat volgt, wordt eerst en vooral het begrip ‘psychosociaal welzijn’ gedefinieerd. Als tweede onderdeel worden de verschillende psychologische indicatoren, psychologische gevolgen en de sociale indicatoren besproken. Tot slot wordt in dit hoofdstuk dieper ingegaan op verbondenheid en discriminatie en wordt er een besluit op het einde van dit hoofdstuk gevormd.

Psychosociaal welzijn wordt gedefinieerd als de mate waarin iemand tevreden is over zijn leven (Tran, 1987). We kunnen dit concept onderverdelen in psychologische en sociaal welzijn, zoals voorgesteld door Machel (2001). Het psychosociaal welzijn stelt de voortdurende wisselwerking voor tussen het psychologisch -en het sociaal welzijn. Het psychologisch welzijn omvat alle indicatoren die te maken hebben met emoties, gedrag, leermogelijkheden, geheugen en percepties. Sociaal welzijn verwijst naar indicatoren zoals de veranderlijke relaties door separatie of verlies, de familie en gemeenschap, de economische status, de sociale status het sociaal netwerk, de sociale waarden en de sociale voorzieningen (ibid.) Naast psychologische en sociale factoren zijn er ook nog individuele kenmerken van het kind, zoals geslacht en leeftijd, die een invloed hebben op het psychosociaal welzijn (Kohli & Mather, 2003; Derluyn & Broekaert, 2007; Chase et al., 2008; Hodes et al., 2008; Luster et al., 2010)

12 Psychologische indicatoren

12.1 Posttraumatische Stress Stoornis

Een Posttraumatische Stress Stoornis (PTSS) ontstaat als gevolg van het meemaken of getuige zijn van een traumatische ervaring. In de vierde editie van de Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder wordt deze beschreven als een gebeurtenis die actuele of dreigende dood, ernstige verwondingen of het bedreigen van de fysieke integriteit van de betrokkene of andere met zich meebrengt.

De gebeurtenis die vluchtelingenkinderen meemaken, zorgt voor gevoelens van intense angst, hulpeloosheid of afschuw. Onderzoek toont een divers spectrum van gedrags- en emotionele problemen aan. Slaapproblemen, nachtmerries, concentratieproblemen, teruggetrokken en lusteloos gedrag, eetproblemen, agressief gedrag, psychosomatische klachten en hyperactief gedrag. (Fazel & Stein, 2003; Montgomery, 2008; Montgomery & Foldspang, 2005). Enkele andere symptomen van PTSS zijn: het voortdurend herbeleven van de traumatische gebeurtenis, vermijding van prikkels die aan het trauma herinneren en verhoogde prikkelbaarheid (DSM-IV-TR; American Psychiatric Association, 2006). Tot slot veroorzaakt de stoornis in beduidende maten lijden of beperkingen in sociaal of beroepsmatig functioneren of het functioneren op andere belangrijke terreinen. De stoornis duurt ten minste langer dan één maand (DSM-IV-TR, American Psychiatric Association, 2004).

De kans op het ontwikkelen van PTSS blijkt uit onderzoek onder 700 vluchtelingen tien keer meer te zijn in vergelijking met de algemene populatie in westerse landen (Fazel, Wheeler & Danesh, 2005). Ten eerste komt dit doordat er sprake is van traumatische ervaringen voorafgaand aan de migratie. Vervolgens gaat er veel onzekerheid en stress gepaard met de migratie zelf. Bovendien heeft wetenschappelijk onderzoek uitgewezen dat hoe meer stressvolle en traumatische gebeurtenissen een persoon meemaakt, hoe meer kans deze heeft op het ontstaan van gezondheidsproblemen (Holahan & Moos, 1987; Kleber & Brom, 1997). Daarnaast heeft het zich vestigen in een onbekend land met een onbekende taal en cultuur ook invloed op de geestelijke en psychische gezondheid (Carswell et al., 2011; Kirmayer et al., 2011).

Medebepalend voor de ontwikkeling en de ernst van een PTSS zijn het aantal meegemaakte traumatische gebeurtenissen. Hoe meer traumatische ervaringen iemand heeft meegemaakt, des te meer kans op het ontwikkelen van een PTSS (Adams & Boscarino, 2006; Hetzel-Riggin & Roby, 2013; Johnson & Thompson, 2008; Neuner et al., 2004). Een andere benaming hiervoor is *dose-response effect*. Dit houdt in dat iedereen PTSS kan ontwikkelen ongeacht andere risicofactoren, wanneer het aantal trauma's een bepaalde drempel bereikt (Neuner et al., 2004).

12.2 Complexe posttraumatische stressstoornis

Bij vluchtelingen is er dikwijls sprake van een ophoping aan traumatische gebeurtenissen die ze hebben meegemaakt. In de meeste gevallen al vanaf de vroege kindertijd. Om de specifieke

---

gevolgen hiervan te beschrijven, hanteert men de term 'complexe posttraumatische stressstoornis' (Plysier, 2003). Een complexe PTSS komt overeen met een 'gewone' PTSS, maar uit zich in een duurzame persoonlijkheidsverandering maar ook in problemen met het reguleren van de emoties, verandering in zingeving en somatische problemen (Jongedijk, 2008).

Het behandelen van PTSS is ingewikkelder en vergt een andere aanpak dan wanneer slechts een enkele traumatische gebeurtenis de oorzaak is voor het ontstaan van PTSS. Het eist dan ook een intensief en langdurig behandelproces (Solomon & Heide, 1999).

12.3 Acculturatiestress

Acculturatie is een proces van culturele veranderingen als gevolg van het contact tussen twee verschillende culturele groepen (Berry, 2006). Twee aspecten staan gedurende het acculturatieproces centraal, namelijk de hoeveelheid contact tussen twee culturen en het behouden van de eigen cultuur (Berry, 2001). Acculturatiestress is stress die kan samengaan met het proces van acculturatie, de stressoren ontstaan als gevolg van een proces van culturele verandering (Berry, Kim, Minde, & Mok, 1987). Doordat etnische minderheden migreren naar een land met een andere cultuur of doordat ze leven tussen twee verschillende culturen, kunnen ze acculturatiestress ervaren (Berry et al., 1987).

Adolescenten kunnen na het vluchten, bij aankomst in een nieuw land, stress ervaren doordat ze te maken krijgen met zowel sociale als culturele verschillen (Murad, Jong, Van Lenthe, Bengi-Arslan, & Crijnen, 2003). Voor kinderen kan het verlies van thuis en het integreren in een nieuw land stressvol zijn (Lustig et al., 2004; Bronstein & Montgomery, 2011) en kunnen ze te maken krijgen met acculturatiestress. Dit fenomeen is typisch voor immigranten die terecht komen in een totaal onbekende en andere cultuur dan diegene waarin ze opgegroeid zijn. Hoe groter het cultuurverschil is tussen het gastland en het land van herkomst, hoe moeilijker het is om zich aan te passen aan de nieuwe cultuur.

Bij vluchtelingen bleek het aantal stressvolle gebeurtenissen een significante voorspeller te zijn voor emotionele problemen en gedragsproblemen (Bean, et al., 2006). Doordat stress de oorzaak kan zijn van emotionele problemen, kunnen deze emotionele problemen leiden tot internaliserend probleemgedrag. Immigrant en vluchtelingenjongeren hebben meer internaliserende problemen dan autochtone jongeren (Murad et al. 2003). Uit longitudinaal onderzoek bleek dat immigrantenkinderen van 10 tot 12 meer probleemgedrag rapporteren dan autochtone kinderen, maar dit kan ook liggen aan de jonge leeftijd waarop de kinderen werden onderzocht (Vollebergh et al., 2004). Een manier om te begrijpen hoe anders een cultuur kan zijn dan onze westerse cultuur is door de behoeftepiramide van Maslow te vergelijken met die van Pinto. Hier wordt dieper op ingegaan in de volgende hoofdstukken.

12.3.1 Acculturatie volgens Berry

Berry (1990), één van de meest vooraanstaande auteurs op het gebied van psychologische acculturatieprocessen, omschrijft acculturatie als: *'the process by which individuals change, both by being influenced by contact with another culture and by being participants in the general acculturative changes under way in their own culture'* (Berry, 1990a, p. 235).

De auteur onderscheidt vier manieren waarop dit proces kan verlopen. De eerste manier die we gaan bespreken is assimilatie. Dit wilt zeggen dat de immigrant alle gewoontes en kenmerken van zijn oorspronkelijke cultuur laat vallen om zich zo hard mogelijk aan te passen aan de nieuwe, overheersende cultuur. Deze mensen schamen zich voor hun achtergrond.

Een tweede manier is marginalisatie. Bij marginalisatie neemt de immigrant geen enkele cultuur meer aan. Niet die van zijn geboorteland, maar ook niet de nieuwe overheersende cultuur. Als

gevolg hiervan heeft deze persoon geen enkele cultuur met bijhorende waarden en normen meer om op terug te vallen.

Een derde manier is separatie. Dit komt voor wanneer de immigrant weinig tot geen voeling heeft met de nieuwe cultuur, waardoor hij zich ervan afsluit en volledig terugvalt op zijn eigen cultuur. Er worden geen culturele elementen doorgegeven en de twee culturen raken elkaar nooit.

Een laatste manier is integratie. Wanneer er sprake is van integratie, kan de immigrant de culturen met elkaar verenigen. Er worden zowel elementen uit de eigen cultuur behouden als elementen uit de nieuwe overheersende cultuur. Ze verliezen hun eigen culturele identiteit niet maar passen zich wel aan (zie o.a. Berry, 1990b; Bourhis et al., 1997).

		In welke mate is het waardevol om de eigen culturele waarden en kenmerken te behouden?	
		Ja	Nee
In welke mate is het waardevol om relaties aan te gaan met andere culturele groepen?	Ja	Integratie	Assimilatie
	Nee	Separatie	Marginalisatie

Figuur 3: De vier acculturatiestrategieën

Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied psychology*, 46(1), 5-34.

12.4 Behoeftepiramides

Maslow is een veelbesproken theoreticus in werken die handelen over behoeften (Evans, Moutinho & Van Raaij, 1996; Reis, 2000; Franzen, 2004; Vyncke, 2009). Zijn behoeftepiramide bestaat uit vijf fundamentele behoefteniveaus, soms ook wel motivaties genoemd: fysiologische behoeften, veiligheidsbehoeften, liefde en samenhang, respect en zelfactualisatie. Er moet een lagere behoefte voldaan zijn voordat de hogere psychologische behoeften vervuld kunnen worden. De fysiologische en veiligheidsbehoeften staan bij kinderen centraal (Franzen, 2004, pp. 63-66).

Pinto (2010), hoogleraar interculturele communicatie, ontwikkelde een behoeftepiramide die aansluit bij fijnmazige culturen (Vlaamse Onderwijsraad, 2000). Fijnmazige culturen zijn typische wij-culturen waarin het behoud en de eer van de groep belangrijker is dan de belangen van het individu. Typisch voor deze culturen zijn de gedetailleerde voorgeschreven regels, waarden en normen. Daartegenover staat dan de grofmazige cultuur zoals wij die ook kennen in het Westen. Er zijn algemene gedragsregels maar de samenleving is te beschrijven als individualistisch en iedereen vult deze gedragsregels in hoe hij dat zelf wilt (Hoogers, 2012). Het vergelijken van deze piramides kan de leraar helpen meer inzicht te krijgen in het verschil tussen zijn eigen waarden en normen en die van de leerling (Pinto, 2000).

Figuur 4: Links: de behoeftepiramide van Maslow, toepasbaar op grofmazige culturen. Koekkoek, B. (2011). 9 Theoretische en empirische onderbouwing van sociaalpsychiatrische begeleiding. In *Praktijkboek sociaalpsychiatrische begeleiding* (pp. 131-139). Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

Rechts: de behoeftepiramide van Pinto, toepasbaar op fijnmazige culturen. Habraken, M. J. (2007). *De drie stappen methode (Pinto)*.

12.5 Psychologische gevolgen adolescenten

Adolescenten van twaalf tot achttien jaar die vluchten van een gevaarlijk gebied naar een totaal onbekend land kunnen lijden aan psychologische gevolgen.

De adolescenten kunnen geheimen met zich meedragen die niet bevorderlijk zijn voor het ontwikkelen van hechte relaties in het gastland (Derluyn et al., 2005). Alsook kan het herbeleven van separaties en trauma's het psychosociaal welvaart aantasten en bijvoorbeeld leiden tot slapeloosheid, concentratiemoeilijkheden of schuldgevoel (Rousseau, 1995 in Thomas & Lau, 2002; Kohli & Mather, 2003).

De adolescentie is een moeizame periode voor kinderen. In deze periode gaan ze ontdekken wie ze zijn, ontwikkelen ze verder hun identiteit en komen ze los van hun ouders. Kinderen niet ouder dan twaalf jaar kunnen nog rollenspellen gebruiken om het traumatische verleden te vergeten maar oudere kinderen zullen hier meer moeilijkheden mee hebben (Plysier, 2003). Zij zijn oud genoeg om te begrijpen wat er gebeurt en ze begrijpen dat dit in hun directe omgeving kan voorkomen (Vlaamse Onderwijsraad, 2000).

12.6 Acting-out

Adolescenten grijpen naar gedrag dat we acting-out noemen (Plysier, 2003). Dit is een afweermechanisme waarbij, in dit geval jongeren, zonder nadenken een agressieve en destructieve houding gaan aannemen. De ouders van deze kinderen kunnen soms de neiging hebben om de problemen van hun kinderen als gevolg van hun verleden weg te cijferen. Ze zullen de gedrags- en taalproblemen van hun kinderen aan allerlei andere oorzaken toeschrijven.

Voor leraren kunnen deze gedragingen verwarrend zijn. Het is echter niet altijd duidelijk wanneer het gaat om dagelijkse problemen van een kind en wanneer het gaat om uiting van stress (Vlaamse Onderwijsraad, 2000). Een vluchtelingenkind mag je niet stigmatiseren tot 'het getraumatiseerde kind'. Uiteraard zullen sommige kinderen traumatiserende ervaringen achter de rug hebben. Het ene kind zal er al beter mee om kunnen gaan dan het andere.

De kinderen die echt getraumatiseerd zijn en daar dagelijks onder lijden, vormen echter een minderheid. Kinderen in ons land worden ondersteund door een sociaalassistent op het OCMW en krijgen toegang tot psychologische hulp indien nodig. Bovendien volgen CLB's deze kinderen op school ook extra op (Van Camperhoudt, Seberechts, 2009). Volgens Lustig (2004) kan de migratiegeschiedenis stressvol zijn geweest door redenen waarvoor, de manier waarop men moest vluchten of traumatische ervaringen. Voor het moment van vluchten ervaren kinderen vaak onrust, chaos of oorlog en de verwoestende ervaringen die daarbij horen zoals het verliezen van familieleden of vrienden.

In een literatuurinterview naar stress bij migrantenkinderen, bleek dat de belangrijkste risicofactor voor psychologische problemen (Fazel, Reed, Panter-Brick, & Stein, 2012) blootstelling is aan geweld. Tijdens de vlucht ontstaat de meeste trauma en stress door het gescheiden raken van verzorgers en ouders en door het verblijf in vluchtelingenkampen en opvangcentra (Lustig et al., 2004).

13 Sociale indicatoren

De onzekerheid en angst over de uitkomst van de procedure is een factor die het psychosociaal welzijn kan beïnvloeden (Sourander, 1998; Kohli & Mather, 2003; Thomas et al., 2003). De asielpcedure bevordert emotionele symptomen en stress (ibid.). De woonomgeving waar vluchtelingen terechtkomen kan een factor zijn die het psychosociaal welzijn beïnvloedt (Thomas & Lau, 2002; Hodes et al., 2008).

Verbondenheid is een gevoel die het psychosociaal welzijn ondersteunt (Thomas & Lau, 2002; Correa-Velez et al., 2010), zoals een verbondenheid met school (Maegusuku-Hewett, Dunkerley, Scourfield & Smalley, 2007; Luster et al., 2010). Enkele protectieve factoren voor het psychosociaal welzijn van vluchtelingen zijn kansen op sport, vrije tijd en sociale activiteiten (Geltman et al., 2005; Chase et al., 2008). Uit onderzoek met Iraanse vluchtelingkinderen in Zweden (Almqvist & Brober, 1999) kon men besluiten dat positieve vriendschapsrelaties de zelfwaarde en sociale aanpassing van vluchtelingkinderen bevordert.

Hoofdstuk III: Sport

14 Belang van sport

Sport kenmerkt zich door de combinatie van intrinsieke plezier die men beleeft aan de activiteit en de extrinsieke 'beloningen' die het oplevert. Er bestaat geen universele overeenstemming over de definitie, betekenis of doel van sport (Coakley, 2007).

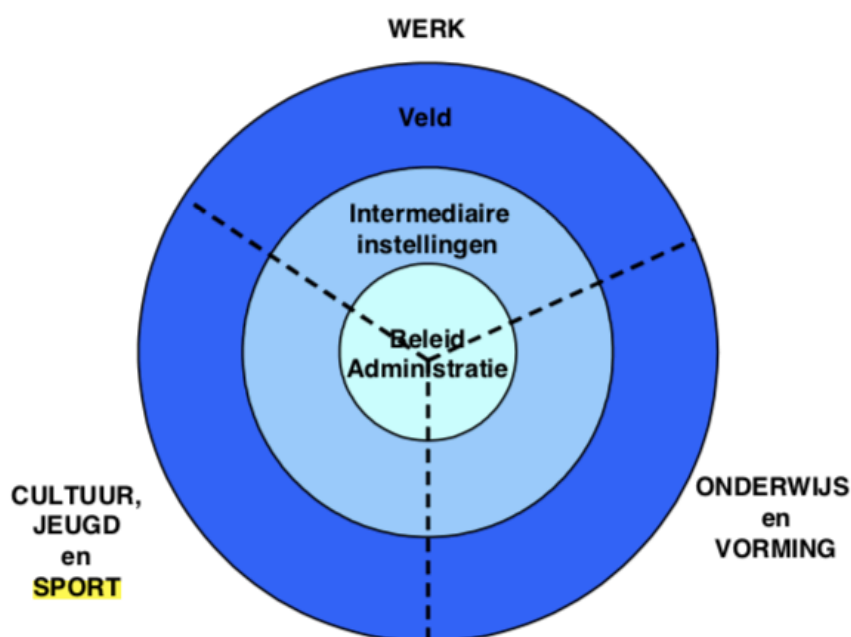
Deelname aan sport wordt door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2006) als eerste stap gezien in het proces van integratie. Deze eerste stap moet vervolgens leiden tot zogenaamde sociaal-culturele integratie: acceptatie en wederzijds respect.

Aan het beoefenen van sport worden sedert lang verschillende sociale betekenissen en functies toegekend (Hoyng et al., 1998). Deze situeren zich ofwel op het sociaal-maatschappelijk of op het individuele vlak en zijn gerelateerd aan bijvoorbeeld het bevorderen van de gezondheid, identificatie, democratisering en economische of politieke meerwaarde. Men is de laatste jaren meer en meer overtuigd van het feit dat sport een bijdrage levert tot de ontwikkeling van het sociale kapitaal van een individu, waardoor deze beter functioneert als burger in de maatschappij. Sportbeoefening in georganiseerd verband speelt vooral hierin een belangrijke rol. Zo zou het lidmaatschap van een sportvereniging de groepscohesie bevorderen (Elchardus et al., 2001) en volgens Putnam (2000) kunnen sportclubs zelfs bijdragen tot de (re)constructie van gemeenschapsvorming in de huidige, fel geïndividualiseerde maatschappij.

14.1 Sociale rol van sport

De bredere sociale rol van sport wordt steeds belangrijker. De toename van het belang heeft bij vele lokale beleidsmakers in gemeenten geresulteerd in een verschuiving van de doelstellingen van sport, van een meer enge invalshoek van gezondheids promotie naar een breder sociaal welzijns perspectief (de Graaff, 1996). In plaats van sport alleen te bekijken als een manier om mensen in beweging te krijgen, wordt het nu meer en meer aanzien als een middel om de situatie van bepaalde kansengroepen in de maatschappij te verbeteren, bijvoorbeeld het stimuleren van de sociale integratie en participatie van kansengroepen, de vermindering van delinquentie en criminaliteit bij maatschappelijk kwetsbare jongeren (Collins & Kay, 2003).

Sport behoort tot een van de belangrijkste beleidsactoren die zich situeren over drie beleidsdomeinen (werk; onderwijs en vorming; cultuur, jeugd en sport) en drie beleidsdomeinen (administratie, intermediaire instellingen en middenveldorganisaties) (VUB, 2007).

Figuur 5: Wets, J., & Timmerman, C. (2007). Johan Geets (CeMIS).

15 Motieven om aan sport te doen

15.1 Gezondheid

Met betrekking tot gezondheid bestaat er een verband tussen een positief maatschappelijk effect van sport en bewegen (bijv. Bailey, Cope, & Parnell, 2015; Hildebrandt, Bernaards & Hofstetter, 2015; Pedersen & Saltin, 2013). Tevens moet expliciet aangehaald worden dat veel van literatuur uit de gezondheidssector over het geheel aan fysiek-motorisch bewegen (of gebrek aan) gaat en minder specifiek over sportdeelname en sportief bewegen. Voor alle groepen sporters is een van de belangrijkste motieven om deel te nemen aan sport (Van den Dool, Elling & Hoekman, 2009). Het concept dat door Huber en collega's (2016) werd ontwikkeld: 'positieve gezondheid' bij een brede opvatting van gezondheid, neemt de maatschappelijke betekenis van de sport aan gezondheid toe en wordt deze ook verbreed van actieve deelname aan sport naar de organisatie en betrokkenheid bij sport. Voor de positieve invloed van sport en bewegen is er sterk bewijs voor onder meer algemene bewegingsvaardigheden, uithoudingsvermogen en spierkracht, het

voorkomen van onder meer hart -en vaatziekten, verhoogde bloeddruk, overgewicht, diabetes type 2, darm -en borstkanker en gewrichtsaandoeningen en het voorkomen en oplossen van slaappatronen en stress. Bovendien bestaat er samenhang tussen sport en bewegen en het eten van gezonde voeding, minder verslaving, minder zelfdoding en algemeen welbevinden. Sport wordt gezien als de manier om vele fysieke en mentale gezondheidsproblemen in verschillende levensfasen te voorkomen. Veel nadruk bij dit aspect ligt op (over)gewicht en een (negatief) zelfbeeld (Devine, Rove & Olson, 2000; Ohlin & Rossner, 1994; Goodwin, 1997)

15.2 Schoolprestaties

De aandacht voor de rol van sport en bewegen in het onderwijs is de laatste jaren sterk toegenomen. Enerzijds is er een discussie over de hoeveelheid en kwaliteitsverbetering (door middel van vakleerkrachten) van het bewegingsonderwijs op scholen, anderzijds zijn er aanwijzingen dat sport en bewegen bijdraagt aan betere leerprestaties (Boonstra & Hermens, 2011; Collard et al., 2014; Stegeman, 2007; Reijgersberg et al., 2013, 2014; Singh et al., 2012). In het algemeen hebben jongeren die sporten betere schoolprestaties (Marsh & Kleitman, 2003; Miller et al., 2005). Als verklaring hiervoor geeft Coalter (2007) dat sport zorgt voor betere motorische vaardigheden en deze dragen bij aan betere resultaten op school. Eveneens verbetert sport sociaalpsychologische kenmerken, zoals zelfvertrouwen wat nodig is voor het bereiken van goede schoolprestaties (Coalter, 2007). Uit onderzoek van Trudeau en Shephard (2008) blijkt dat sport de schoolprestaties van jongeren verhoogt, omdat sport het concentratievermogen en het geheugen verbetert.

15.3 Schoolplezier

Jongeren vertonen minder Sociaal Ongewenst Gedrag (SOG) omdat ze meer schoolplezier ervaren. Door middel van sport leren jongeren vaardigheden als samenwerken, verantwoordelijkheid, zelfcontrole, empathie en discipline. De kans op schoolplezier wordt verhoogd (Coalter, 2007). Discipline is een voorbeeld van een vaardigheid die zorgt voor meer schoolplezier, omdat dit SOG voorkomt en de jongere dus minder gestraft worden (Marsh, 1993).

15.4 Betrokkenheid

Bij gebruikelijke bezigheden draagt volgens Hirschi (1969) betrokkenheid van jongeren bij aan het voorkomen van SOG. Jongeren die zich bezighouden met activiteiten zoals sport zijn te druk om SOG te vertonen. Dit bevestigt de theorie van verveling (Clinard & Wade, 1966; beschreven in Robertson, 2000), door te stellen dat SOG bij jongeren voorkomt uit verveling in de vrije tijd. Sportende jongeren hebben in het algemeen minder de mogelijkheid om zich te vervelen (Schafer, 1969). Sport blijkt een direct verband te hebben met de mate van spijbelen bij jongeren. Sportende jongeren spijbelen minder dan jongeren die niet sporten in het algemeen (Miller et al, 2005). Een verklaring hiervoor is dat het niet getolereerd wordt in de sportomgeving (coach, teamgenoten, betrokken ouders). Wanneer de jongere dit toch doet, kan dit leiden tot schorsing of zelfs verwijdering uit de sport (Miller et al., 2005). Dit vergroot de kans dat er minder gespijbeld wordt.

15.5 Normen en waarden

Door het aanleren van normen en waarden draagt de sportomgeving zoals teamgenoten bij aan het verbinden van de jongere aan de maatschappij, die door de maatschappij als nastrevenswaardig worden beschouwd (Boonstra & Hermens, 2011). Uslaner (1999) stelt dat jongeren door hun sportomgeving leren omgaan met tolerantie, gevoelens van gelijkheid en het volgen van regels. Ondanks dat sport helpt bij het aanleren van normen en waarden, blijkt uit

---

onderzoek van Seippel (2008) dat er geen verband is tussen het vertrouwen dat jongeren ervaren met de maatschappij en SOG.

15.6 Zelfvertrouwen

Sport kan bijdragen aan het vergroten van het zelfvertrouwen van jongeren, dit blijkt uit de systematische review van Ekeland, Heian en Hagen (2005). Coakley (2011), Kelly en Sokol-Katz (2011) en McGee et al. (2006) en komen in latere studies tot dezelfde conclusie: sport vergroot het zelfvertrouwen van jongeren. Een verklaring hiervoor is onder andere dat sport bij jongeren zorgt voor een maatschappelijk geaccepteerde lichaamsvorm die leidt tot positieve maatschappelijke reacties en sociale acceptatie van vrienden, en dat zorgt voor meer zelfvertrouwen (Kirkcaldy, Shephard & Siefen, 2002).

Op basis van de hierboven genoemde literatuur wordt verwacht dat: jongeren die vaker sporten meer zelfvertrouwen hebben. Uit onderzoek blijkt dat het verband tussen sport en zelfvertrouwen volledig verklaard wordt door de mate waarin een jongere zich sociaal geaccepteerd voelt door zijn of haar (Daniels & Leaper, 2006).

15.7 Relaties

Sport zorgt ervoor dat het ontwikkelen van een goede ouder-kindrelatie makkelijker wordt, omdat sport zorgt voor betere schoolprestaties en meer zelfvertrouwen (Coackly, 2011). Naderhand leidt dit tot betere sociale vaardigheden zoals betere conflicthantering en verantwoordelijkheidsgevoel.

15.8 Sociale samenhang

Sport is een onderdeel van samenhangende sociale systemen die voor een evenwicht in de maatschappij zorgen. Een maatschappij waarin inwoners mentaal en fysiek gezond zijn. Bovendien socialiseert sport individuen op een manier die wenselijk wordt geacht voor het zijn van een goede burger. Volgens deze functionele benadering functioneert een sociaal systeem goed wanneer ze vier dingen doet: het socialiseren van mensen zodat men cruciale culturele waarden leert en accepteert (bijv. integratie van allochtonen/discipline), sociale connecties tussen mensen bevorderen om samenwerking te stimuleren, mensen aanmoedigen en motiveren om sociaal geaccepteerde doelen te bereiken op een sociaal geaccepteerde manier en het beschutten van het gehele systeem tegen destructieve externe invloeden zoals obesitas en ziekte (Coakley, 2007).

De alternatieve sportorganisatievormen voor kansengroepen in Vlaanderen, die vooral ontstonden in grote steden, bekend onder de naam 'buurtsport' resulteert in een betere sociale verbondenheid. Deze term verwijst naar het gebruik van specifieke methodes die verschillen van het meer klassieke sportaanbod. Resultaten van een onderzoek waarin de actuele situatie van buurtsport in Vlaanderen in kaart werd gebracht, duiden op de presentie van een grote verscheidenheid aan organisatievormen en aanpakken in buurtsport (Theeboom & De Maesschalck, 2006).

De georganiseerde sportsector, met zijn frequent geroemde positieve meerwaarde, speelt een beperkte rol in een sport-plusbeleid dat gericht is op kwetsbare groepen in onze samenleving. Enkele onderzoekers stellen vast dat sportclubs een bron zijn van het ontstaan of op zijn minst het versterken van mechanismen van inclusie en exclusie. Daarnaast zouden processen van 'bridging' en 'bonding' zich niet automatisch voltrekken in de structuren van de traditioneel georganiseerde sportvereniging (Bailey, 2007; Elling, 2002). Een onderscheid dat gemaakt wordt in *bonding capital* en *bridging capital* door Putnam (2000) is dat bonding capital een vorm van sociaal kapitaal is waarbij het voornamelijk gaat om het versterken van de identiteit van een homogene groep. Dit is een vorm van kapitaal die een positief effect heeft op wederkerigheid en solidariteit. Bridging capital bestaat mensen van verscheidene groepen en leidt toegang tot nieuwe

informatie. Door de verbinding van bridging capital met verschillende groepen, leidt het tot een groei en vooruitgang voor de leden van het sociale netwerk (Putnam, 2000).

16 Beleidskader voor buurtinitiatieven

16.1 Historische context

In 1999 ontstond het woord 'buurtinitiatieven' en werd door de toenmalige minister van maatschappelijke integratie geïntroduceerd. Op dat ogenblik werd de regering geconfronteerd met een sterke stijging in het aantal asielaanvragen. Er werden bijkomende collectieve opvangcentra geopend. Het aantal opvangstructuren steeg van 11 (eind 1995) naar 28 (eind 1999). Buurtinitiatieven kunnen worden gesubsidieerd indien die de integratie van de collectieve opvangstructuren beogen en die een positief beeld scheppen van het opvangbeleid (De Kamer, 2007).

16.2 Beleidsplan buurtinitiatieven

De federale opvangcentra, de opvangcentra van het Rode Kruis en de vzw Belle Vue-Erezée organiseerden aan het begin van de jaren 2000 verscheidene activiteiten onder de predicaat buurtinitiatieven (Directie Communicatie Fedasil, 2004). Een duidelijke visie op de buurtinitiatieven bij sommige centra ontbrak, stelde Fedasil vast. Daarnaast nam de belangstelling voor de activiteiten die sommige centra organiseerden af. Daarom werd een beleidsplan buurtinitiatieven uitgewerkt dat de centra meer houvast moest bieden. De Koning Bouwdewijnstichting en Fedasil gaven aan drie universiteiten (UG, UGL en ULB) de opdracht om te onderzoeken naar duurzame integratie van de opvangcentra voor asielzoekers in de lokale omgeving. Bij het opstellen van het beleidsplan werden de aanbevelingen uit dit onderzoek meegenomen. Door een speciaal hiervoor opgerichte werkgroep 'buurtinitiatieven' werd het beleidsplan uitgewerkt. Deze werkgroep bestond uit acht directeurs van federale opvangcentra. Het beleidsplan omschrijft de missie van de buurtinitiatieven als volgt:

"Met de buurtinitiatieven streven we naar een positieve houding bij de Belgische bevolking ten aanzien van de opvangcentra voor asielzoekers en naar een correcte, realistische beeldvorming over 'de asielzoeker.'"

16.3 Wetgevend kader

Buurtinitiatieven hebben sinds 2007 een wettelijk basis in de opvangwet van 12 januari 2007. Artikel 52 uit de opvangwet bepaald dat collectieve opvangstructuren buurtinitiatieven organiseren met behulp van subsidies die door het Agentschap toegekend worden. Het begrip buurtinitiatief wordt beschreven als: 'Een activiteit die tot doel heeft de collectieve opvangstructuur in de omgeving te integreren en een positief beeld te scheppen van het opvangbeleid voor asielzoekers in de samenleving'.

Subsidies worden aan de collectieve opvangcentra toegekend met het ook op verwezenlijking van de volgende doelstellingen:

Integratie van de collectieve opvangstructuur in haar lokale omgeving;
Correcte informatie verschaffen inzake de werking van de collectieve opvangstructuur;
Sensibiliseringsacties bevorderen met betrekking tot de opvang van asielzoekers.

Het bedrag van deze subsidies bestaat uit een vast bedrag, het vermeerderd met het bedrag dat bekomen wordt op basis van de berekening van het aantal opvangplaatsen binnen de collectieve opvangstructuur.

17 Besluit

In deze bachelorproef stond de vraag centraal wat de meerwaarde van sportbegeleiding en sportparticipatie in asielcentra zou zijn. Uit onderzoek is gebleken dat binnen het asielcentra geen sportbeleid bestaat. Alles wat binnen het centrum van Fedasil Sint-Truiden georganiseerd wordt, gebeurt door de inwoners of door vrijwilligers maar deze beschikken niet over voldoende kennis van verscheidene sporten om er degelijke activiteiten te organiseren. De bewoners voldoen ook niet aan de vereisten op het gebied van kennis, vaardigheden en attitudes voor het organiseren en begeleiden van sportieve activiteiten. Door het feit dat er geen budget is om sportactiviteiten door externe factoren binnen het centrum te organiseren, zitten de kinderen te vaak binnen in hun kamer wat op zijn beurt nadelig is op psychosociaal vlak.

Mijn onderzoek bevestigt dat sport binnen het asielcentra een grote meerwaarde heeft voor deze kinderen op verscheidene vlakken. Door meer verschillende sportactiviteiten te organiseren binnen het centrum waar alle kinderen aan kunnen participeren, wordt de gezondheid, de schoolprestaties, het schoolplezier, de betrokkenheid, normen en waarden, relaties en sociale samenhang bevordert. Naast het bevorderen van al deze factoren, is de impact van sport op de psychologische indicatoren zeer positief. Hierdoor komt men tot de conclusie dat sport niet weg te denken is uit het leven van deze kinderen.

Om de activiteiten die reeds georganiseerd worden en de activiteiten die in de toekomst georganiseerd zullen worden voor deze speciale doelgroep, heb ik voor mijn praktijk gedeelte een inspiratiegids samengesteld die gebaseerd is op mijn eigen ervaringen als vrijwilliger in het asielcentrum en de basiscompetenties van een leraar. Hiermee hoop ik andere begeleiders wegwijs te kunnen maken met deze doelgroep aangezien het organiseren van sportactiviteiten voor hun een hele uitdaging is.

Tenslotte heb ik een stappenplan getekend die duidelijk visualiseert wat de vluchtelingen meegemaakt hebben vanaf de gebeurtenissen in hun land tot het aankomen in het asielcentrum. Op deze manier hebben mensen een beter beeld van hun doelgroep en alles wat ze meegemaakt hebben.

18 Literatuurlijst

Braster, S., & Bronkers, J. (2013). De positieve effecten van etnische verscheidenheid in de klas op de schoolprestaties van leerlingen in een multi-etnische metropool. *Sociologie*, 9(1), 3-29.

Radstake, H., & Leeman, Y. (2008). Begeleiden van gesprekken in de klas over problemen met etnisch gemengd samenleven. *Pedagogiek*, 28(3), 171-189.

Winter Anne (2015). Migranten maken de stad.

Florian Van Camperhoudt, Bram Sebrechts(2009). Samen één!

Oterdoom, S. C. M., & Middelkamp, J. A. (2014). De visies van organisaties op de overgang van onderwijs naar werk voor vluchtelingen-en migrantenjongeren in de gemeente Raalte (Bachelor's thesis).

Wets, J. (2001). Migratie en Asiel: vluchten kan niet meer. Syntheserapport van een onderzoeksproject inzake het migratie-en asielbeleid in België. Brussel: Koning Boudewijnstichting.

Mommen, K. Betekenisconstructie in de berichtgeving over vluchtelingen en migratie in de Vlaamse media.

Laura, J., Wuyts, C., &Loosveldt, G. (2017). De visie van de Belg op vluchtelingen: Een overzicht van de resultaten van de European Social Survey (ESS) 2016.

Looman, B. L. J. (2016). De zorgvraag van vluchtelingenkinderen. *JGZ Tijdschrift voor jeugdgezondheidszorg*, 48(5), 96-97.

Rohlof, H. (2005). De psychologie van de vluchteling. In H. Rohlof, & T. Haans, *Groepstherapie met vluchtelingen*. Houten: BohnStafleu van Loghum, p. 17-22.

De registratie van de asielzoeker (2015) Geraadpleegd op 7 maart 2018 via <http://www.cgvs.be/nl/asiel/de-registratie-van-de-asielzoeker>

Martine Van Geyt (2011). Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Geraadpleegd op 8 maart 2018 via <https://samenlevingsopbouwbrussel.be/wp-content/uploads/2016/02/4OwwB-102-Mensen-zonder-papieren-binnen-het-algemeen-welzijnswerk.pdf>

Verhaeghe, F., &Derluyn, I. (2014). Recht op onderwijs voor minderjarige vluchtelingen: wat als de toekomst niet in België ligt? *Pedagogiek*, 34(3), 237-254.

Vlaamse Overheid. (2013). Decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Verkregen via http://www.inburgering.be/sites/default/files/inburgering/inburgeringenintegratie-decreet_07062013.pdf

UNICEF België. (2012). Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Verkregen via http://www.unicef.be/_webdata/verdrag.pdf

Schoenmaekers, H. SCHOOLCARRIERES VAN JONGEREN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND BINNEN HET VLAAMSE SECUNDAIRE ONDERWIJS.

Grütters, C. A. F. M. (2016). Feit en fictie in het vluchtelingendebat.

De Haene, L., Loots, G., & Derluyn, I. (2014). Vluchtelingenkinderen en-jongeren. In *Handboek jeughulpverlening: deel 1: een orthopedagogisch perspectief op kinderen en jongeren met problemen* (pp. 369-398). Acco.

Mattheijer, M. (2000). *De toelating van vluchtelingen in Nederland en hun integratie op de arbeidsmarkt*. AIAS, Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies, Universiteit van Amsterdam.

Vroede, M. D. (1970). De weg naar de algemene leerplicht in België. *BMGN-Low Countries Historical Review*, 85(2), 141-166.

Sarah Meyers (2017). Ontwerp van algemene uitgavenbegroting, voor het begrotingsjaar 2017. Geraadpleegd op 19 mei 2018 via <http://www.dekamer.be/flwb/pdf/54/2109/54K2109036.pdf>

AGII (2014). Recht op juridisch bijstand en klachtenrecht in gesloten centrum. Geraadpleegd op 19 mei 2018 via <http://www.agii.be/nieuws/recht-op-juridische-bijstand-en-klachtenrecht-in-gesloten-centrum>

Fedasil (2018). Opvangnetwerk voor asielzoekers in België. Geraadpleegd op 21 mei 2018 via https://www.fedasil.be/sites/default/files/content/download/files/opvangnetwerk_voor_asielzoekers_in_belgie_01052018.pdf

Directie Communicatie Fedasil (2004). Beleidsplan Buurtinitiatieven. Brussel: Fedasil.

Departement Opvang Asielzoekers Rode Kruis Vlaanderen (2014). Buurtinitiatieven 2014.

Evaluatierapport van de acties ter integratie van de Rode Kruisopvangcentra voor asielzoekers in hun lokale omgeving. Mechelen: Rode Kruis Vlaanderen.

Wet betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen (2007). Geraadpleegd op 21 mei via: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2007011252&table_n_ame=wet

Wets, J., & Timmerman, C. (2007). Johan Geets (CeMIS).

SALENS, K. LONGITUDINAAL ONDERZOEK NAAR HET WELBEVINDEN VAN NIET-BEGELEIDE BUITENLANDSE MINDERJARIGEN EN NAAR HUN OMGAAN MET TRAUMATISCHE ERVARINGEN.

De Clerck, H. M. L., Piqueray, E., Bruyne, D., Philips, I., & Truyts, I. (2014). Geïntegreerd eindrapport: 16 tot 18-jarige nieuwkomers uit derdelanden.

Cools, D., & Van der Burght, M. Kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de omvang van en de reactie op slachtofferschap van Securail.

BAILEY, R. (2007). *Youth Sport and Social Inclusion*. In N. Holt (ed.). *Positive Youth Development through Sport*. London: Routledge.

BREEDVELD, K., & VAN DER MEULEN, R. (2003). *Vertrouwen in de Sport. Een Empirische Analyse van de Relatie tussen Sportdeelname en Sociaal Kapitaal*. *Vrijtijdstudies* 20(2), 37-49.

Theeboom, M. A. R. C. (2011). De sociale waarde van sport. Alternatieven voor kansengroepen op lokaal vlak. A. De bisschop, W. DeVriendt, J. Kerremans, B. Rogé, T. Vandriessche, & I. Van de

---

Walle (Eds.), Zonder doel kan je niet scoren. Momenten met focus op sportparticipatie van kansengroepen. Momenten.

Notté, R. J. (2012). Sport is goed, sporten is gezond, een sporter is aantrekkelijk. Ik sport niet. Onderzoek naar de werking van agency; verzet tegen een dominant discours. Een kritisch kwalitatief onderzoek naar de betekenisconstructie van niet-sporters (Master's thesis).

Brouwhuis, M. (2016). Sport als middel bij het voorkomen van sociaal ongewenst gedrag bij jongeren? (Master's thesis).

Franzen, C. (2011). De invloed van de postmigratie situatie van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland op EMDR en Stabilisatie als behandelmethoden voor PTSS (Master's thesis).

Wel, R. V. D. (2013). Het Family Stress Model met Acculturatiestress als een Immigrant-Specifieke Vorm van Stress (Master's thesis).

Informatiewetenschappen, C. E. (2013). 900 Facebookvrienden, gewoon sociaal of iets te compenseren?

Vluchteling Palestina, 2018, 30 mei – persoonlijke communicatie

19 Bijlagen

19.1 Bijlage 1: Gegevens kinderen 4-12 jaar, Fedasil

Badge	Familiale groep	Naam	Voornaam	Nationaliteit	Geboortedatum	Leeftijd	Geslacht
14933 D	BAKKARI	Mirila		Syrië	1/01/2011	7 V	
14912 B	KHANFAR	Yaser Muhammad Radi		Jordanië	23/09/2012	5 M	
14911 B	ZOTKAJ	Megi		Albanië	22/09/2011	6 V	
14900 G	ABUAQEL	Rayyan		Palestina	9/08/2012	5 M	
14900 F	ABUAQEL	Amro		Palestina	6/04/2010	8 M	
14900 E	ABUAQEL	Mazen		Palestina	29/09/2007	10 M	
14900 D	ABUAQEL	Rawan		Palestina	21/10/2005	12 V	
14898 D	AMIN	Aya		Syrië	12/06/2006	11 V	
14895 C	BERISA	Marija		Servië (incl. Kosovo)	29/04/2012	6 V	
14895 B	ULAMOVIC	Anastasija		Servië (incl. Kosovo)	24/10/2009	8 V	
14876 E	MOUMENA	Hala Ismaail		Syrië	1/01/2011	7 V	
14876 D	MOUMENA	Mohamad Ismaail		Syrië	13/07/2005	12 M	
14875 F	AL GHAIAR	Abdel Hay Ahmad		Syrië	20/05/2012	6 M	
14875 E	AL GHAIAR	Raghad Ahmad		Syrië	1/05/2008	10 V	
14872 D	ALADAS	Farouk Ahmad		Syrië	2/10/2012	5 M	
14872 C	ALADAS	Raghad Ahmad		Syrië	1/01/2011	7 V	
14869 C	AL HAMAD	Mohammad Hamdan		Syrië	1/10/2008	9 M	
14868 D	AL GHATY	Mohammad Walid		Syrië	31/05/2010	7 M	
14850 B	EL TABAN	Hamza Ahmed Salman		Onbepaald	11/02/2012	6 M	
14846 E	AL-DULAIMY	Mariam Mohammad		Irak	25/04/2012	6 V	
14846 D	AL-DULAIMY	Aamaal Mohammad Ali		Irak	24/04/2009	9 V	
14846 C	AL-MASHHADANI	Rokaia Mohammad Abed		Irak	1/08/2007	10 V	
14824 B	HAYLEAB	Natan		Eritrea	24/11/2013	4 M	
14799 C	AZZAM	Ali		van Palestijnse herkomst	28/07/2013	4 M	
14799 B	AZZAM	Yusuf		van Palestijnse herkomst	5/03/2007	11 M	
14729 B	JOE	Victorine		Guinee	31/08/2008	9 V	
14722 B	BANGOURA	James		Sierra Leone	15/10/2013	4 M	
14709 C	MUSAFIR	Pardes		Afghanistan	30/06/2008	9 M	
14630 B	ALVARADO	Luis Mario		El Salvador	14/01/2009	9 M	
14609 B	ABDURAHIM	Celine		Eritrea	20/08/2008	9 V	

14564 D	TAHA	Suzbin Nedzyar Ezzedin	Irak	14/01/2010	8 V
14564 C	TAHA	Sizar Nedzyar Ezzedin	Irak	8/11/2007	10 M
14515 E	SALIU	Azinat	Nigeria	27/01/2014	4 V
14515 D	SALIU	Rafiu	Nigeria	24/10/2009	8 M
14515 C	SALIU	Ibrahim	Nigeria	24/02/2008	10 M
14431 C	MILONENKO	Olesia	Oekraïne	30/03/2011	7 V
14342 B	HON	Jesus David	Venezuela	7/02/2012	6 M
13482 C	BENIMANA	Ihirwe Oryseh Brian	Rwanda	4/10/2013	4 M

Type bewoner	Type van aankomst	Aankomst in België	Gezinssamenstelling
Asielzoeker	Nieuwkomer		Familie
Asielzoeker	Reïntegrati	11/02/2018 06)	Andere Familie 2
Asielzoeker	Nieuwkom	3/05/2018 06)	Andere Familie 2
Asielzoeker	Nieuwkom	26/04/2018 11)	Familie 7
Asielzoeker	Nieuwkom	26/04/2018 11)	Familie 7
Asielzoeker	Nieuwkom	26/04/2018 11)	Familie 7
Asielzoeker	Nieuwkom	26/04/2018 11)	Familie 7
Resettlement	Hervestigin	11/04/2018 08)	Familie 4
Asielzoeker	Nieuwkom	24/04/2018 07)	Familie 3
Asielzoeker	Nieuwkom	24/04/2018 07)	Familie 3
Resettlement	Hervestigin	13/04/2018 09)	Familie 5
Resettlement	Hervestigin	13/04/2018 09)	Familie 5
Resettlement	Hervestigin	13/04/2018 11)	Familie 7
Resettlement	Hervestigin	13/04/2018 11)	Familie 7
Resettlement	Hervestigin	12/04/2018 10)	Familie 6
Resettlement	Hervestigin	12/04/2018 10)	Familie 6
Resettlement	Hervestigin	11/04/2018 09)	Familie 5
Resettlement	Hervestigin	11/04/2018 08)	Familie 4
Asielzoeker	Nieuwkom	26/03/2018 06)	Andere Familie 2
P.O.R. - O.T.P.	Transfer /	29/09/2015 10)	Familie 6
P.O.R. - O.T.P.	Transfer /	29/09/2015 10)	Familie 6
P.O.R. - O.T.P.	Transfer /	29/09/2015 10)	Familie 6
Asielzoeker	Nieuwkom	11/03/2018 06)	Andere Familie 2
Asielzoeker	Nieuwkom	27/01/2018 07)	Familie 3
Asielzoeker	Nieuwkom	27/01/2018 07)	Familie 3
Asielzoeker	Reïntegrati	18/10/2017 06)	Andere Familie 2
Asielzoeker	Reïntegrati	27/03/2017 06)	Andere Familie 2
Asielzoeker	Nieuwkom	5/01/2018 08)	Familie 4
Asielzoeker	Nieuwkom	29/10/2017 06)	Andere Familie 2
Kb 24-06-2004 Illegalen	Nieuwkom	30/10/2010	Familie

P.O.R. - O.T.P.	Transfer / 1 20/10/2016 09) Familie 5
P.O.R. - O.T.P.	Transfer / 1 20/10/2016 09) Familie 5
Asielzoeker	Veranderin 6/01/2014 09) Familie 5
Asielzoeker	Veranderin 6/01/2014 09) Familie 5
Asielzoeker	Veranderin 6/01/2014 09) Familie 5
Asielzoeker	Reïntegrati 9/10/2015 07) Familie 3
Asielzoeker	Nieuwkom. 30/05/2017 10) Familie 6
Asielzoeker	Nieuwkom. 8/06/2017 07) Familie 3

19.2 Bijlage 2: Toestemmingsverklaringsformulier

Toestemmingsverklaringformulier (informed consent)

Titel onderzoek: Onderzoek naar sportbegeleiding en sportparticipatie in asielcentra

Verantwoordelijke onderzoeker: Satenik Vardazaryan

In te vullen door de deelnemer

Ik verklaar dat ik ben ingelicht over de aard, methode en doel van het onderzoek. Ik weet dat de gegevens en resultaten van het onderzoek alleen anoniem en vertrouwelijk bekend gemaakt zullen worden. Mijn vragen zijn naar tevredenheid beantwoord.

Ik begrijp dat film-, foto, en videomateriaal of bewerking daarvan uitsluitend voor analyse zal worden gebruikt.

Ik neem vrijwillig deel aan dit onderzoek. Ik behoud me daarbij het recht voor om op elk moment zonder verdere uitleg mijn deelname aan dit onderzoek te beëindigen.

Naam deelnemer: ..... Datum: .....

Handtekening deelnemer: .....

In te vullen door de uitvoerende onderzoeker

Ik heb een mondelinge en schriftelijke toelichting gegeven over het onderzoek. Ik zal resterende vragen over het onderzoek naar vermogen beantwoorden. De deelnemer zal van een eventuele voortijdige beëindiging van deelname aan dit onderzoek geen nadelige gevolgen ondervinden.

Indien u nog verdere vragen heeft, kan u altijd contact opnemen met de promotor via het e-mailadres: Anniek.Orye@pxl.be

Naam onderzoeker: .....

Datum: .....

Handtekening onderzoeker: .....

19.3 Bijlage 3: Interview vluchtelingen**Interview vluchtelingen Fedasil Sint-Truiden**

- Wat is je leeftijd?
- Wat is je land van herkomst?
- Waarom land verlaten?
- Ben je alleen of met familie gekomen?
- Wat voor beeld hadden je van 'België'?
- Wat vind je leuk, hobby's etc?
- Hoe zou je jouw vrije tijd hier willen invullen? Hoe deed je dat in jouw land van herkomst? Deed je daar bepaalde sporten? Zou je die graag opnieuw willen doen?
- Zou je hier graag meer sport aangeboden willen krijgen binnen het centrum?
- Wat zijn je dromen?
- Denk je dat je jouw dromen hier kan waarmaken? Of op de plaats van huidig verblijf?
- Wat zou je doen als je terug naar je eigen land zou moeten gaan?

19.4 Bijlage 4: Interview Personeel + vrijwilligers Fedasil**Interview personeel/vrijwilligers Fedasil Sint-Truiden**

- Wie ben je en wat is jouw functie binnen het centrum?
- Hoe lang doe je dit werk al?
- Wat houdt jouw functie in?
- Waar moet je rekening mee houden bij het organiseren van activiteiten en de omgang met de kinderen?
- Hoe communiceer je met de kinderen die de taal niet beheersen?
- Over welke competenties moet de ideale werknemer/vrijwilliger beschikken voor het beoefenen van deze functie?
- Welke meerwaarde heeft sportbegeleiding en sportparticipatie binnen het centrum?
- Op welke manieren zou het centrum kunnen bijdragen bij het verbeteren van sportparticipatie binnen het centrum?

19.5 Bijlage 5: Interview vluchteling 1(Afghanistan)**Transcriptie asielzoeker Afghanistan**

S: Hallo, kan je vertellen hoe oud je bent?

V: Ik ben 17 jaar.

S: 17 jaar oké en wat is je lang van herkomst?

A: Afghanistan

S: En wanneer ben je naar België gekomen?

A: 2016

S: 2016 Oké en waarom ben je naar België gekomen?

A: Afghanistan heel veel problem, Taliban. Not safe

S: En ben je alleen gekomen of met familie?

A: Alleen

S: Helemaal alleen?

A: Helemaal alleen!

S: En wie heeft je dan geholpen? Met wie ben je samen gekomen met groep?

A: Ja met de groep

S: En hoe lang verblijf je nu in het Fedasil?

A: 7 maanden

S: Wat voor beeld had je van België? Hoe dacht je dat België ging zijn?

A: Ik begrijp de vraag niet.

S: What were your thoughts about Belgium? Dacht je dat je meer kansen had in België?

Dat je hier meer kon bereiken dan in Afghanistan?

A: Ja, ik kan werken en positief krijgen

S: En wat vindt je leuk? Wat zijn jouw hobby's?

A: Cricket

S: En hoe zou je je vrije tijd hier willen opvullen in het fedasil?

A: Meer cricket spelen met mensen van fedasil

S: En zou je graag meer sport binnen he fedasil willen krijgen?

A: Nee

S: Nee?

A: Ik alleen spelen cricket

S: Niets anders?

A: Nee, soms pingpong

S: En wat zijn jouw dromen?

A: What's my dromen, dat ik krijg positive en gaan werken voor beter leven.

S: En wat zou je graag als job willen doen? Welk werk?

A: Automechanic

S: Automechanica?

A: Ja

S: Denk je dat je jouw dromen hier kan waarmaken, in Belgie?

A: Ja

S: Ja? En waarom?

A: Daarom ik gekomen naar Belgie

S: Je bent naar hier gekomen om je dromen waar te maken?

A: Ja

S: En wat zou je doen als je terug zou moeten gaan naar je eigen land? Als je negatief zou krijgen?

A: Ik wil niet teruggaan naar daar, heel veel problems daar. Ik wil wonen in België.

S: Oke dat was het, dank u wel!

19.6 Bijlage 6: Interview vluchteling 2(Irak)**Transcriptie vluchteling Irak**

S: Hallo, kan je me vertellen hoe oud je bent?

I: Ik ben 20 jaar

S: En van welk land kom je?

I: Ik kom uit Irak

S: Irak, oké en waarom ben je naar België gekomen?

I: Uhm, omdat België is safe en goede plaats voor te leven en om ja te studeren en diploma te halen

S: Oké en hoe lang ben je al hier?

I: uhm 2 jaar en 8 maanden

S: Ben je alleen gekomen of met je familie?

I: Met mijn familie

S: En wie zijn dat?

A: mijn ouders en 2 broers

S: Wat voor beeld had je van België, dus hoe dacht je over België?

A: Ja, ik denk dat België is mooie plaats, mooi land en taal ook mooie taal en gemakkelijk voor mij. Ik heb snelle Nederlands studeren en begrijpen alles

S: ben je hier gekomen voor een beter toekomst, beter leven of voor werk te vinden of omdat het juist veilig is?

A: voor een beter leven natuurlijk. Mijn land is niet zo goed en ik ga niet terug naar mijn land

S: Wat vind je leuk? Wat zijn je hobby's?

A: Mijn hobby's uhm ik heb veel hobby's maar ik vind leuk computerwerking, voetbal en basketbal.

S: andere sporten?

A: Tennis maar niet zo

S: Hoe zou je je vrije tijd hier willen opvullen? Wat zou je nog in je vrije tijd willen doen?

A: Wandelen, soms citytrips uhm

S: zou je hier graag meer sport aangeboden willen krijgen binnen het centrum?

A: Ja ik wil lessen voor zwemmen

S: Zwemmen? Oké

A: Tennisles ook

S: Andere sporten? Basketbal, volleybal, handbal?

A: Basketbal

S: Wat zijn jouw dromen?

A: Ik wil zit voor die top 10 voor beste 10 businessman

S: In de top 10 van de beste businessman in België?

A: ja

S: En welke business?

A: Voor computers

S: Goed. Computerwerk is goed, daar kan je wel in groeien. Denk je dat je jouw dromen hier in België kan waarmaken?

A: Ja

S: Meer dan in jouw eigen land?

A: ja

S: waarom?

A: Ja omdat in mijn land niet zo goed en de diploma van mijn land is niet zo belangrijk dan andere landen. In België diploma wel belangrijk

S: en wat zou je doen als je terug naar je eigen land zou moeten gaan?

A: Als ik terug naar land gaan uhm, als volgende jaren ik terug moet gaan naar mijn land, ik ga werken en groot bedrijf openen. Werken

19.7 Bijlage 7: Interview vluchteling 3 (Palestina)**Transcriptie vluchteling Palestina**

S: Hallo, kan je me vertellen wat jouw leeftijd is
I: Ik ben 25 jaar oud
S: En wat is je land van herkomst?
I: Ik kom uit Palestina
S: en waarom heb je het land verlaten
I: Uhm, ik heb in mijn land problem
S: Oké oorlog? War? What kind of problems? (wat voor problemen)
I: My house got destroyed because of Gaza war in 2014 and after that I had nothing (mijn huis werd vernield in de oorlog met Gaza in 2014 en daarna had ik niets meer)
S: Did you come alone or with family? (Ben je alleen gekomen of met je familie?)
I: Ik heb 2 broers in België, mijn eerste broer is alleen gekomen en mijn andere broer ook
S: En zij zijn ook alleen gekomen? En jij?
A: Ja ik ook alleen
S: Wat voor beeld had je van België, dus hoe dacht je over België?
A: Ja, belgie is goed land en is de kaptial center van europa en België gives us safety and freedom ja me was a sportjournalist in my land and me don't find this free tos peak but now in belgium it's very good. (Ja België is een goed land, gelegen in het midden van Europa, het centrum van Europa en België geeft ons veiligheid en vrijheid. Ik was een sportjournalist in mijn eigen land en daar mochten we niet vrij praten, hier in België wel en dat is goed.)
S: oké goed zo
S: Wat zijn je hobby's?
A: ik voetbal graag en euhm speel met PlayStation (lacht)
S: Wat nog? Andere sporten
A: Allemaal, allemaal sporten, football, basketball, handball..
S: Are you good in basketbal land handball? (ben je goed in handbal en basketbal?)
A: Ja ja
S: Oke leuk! Hoe zou je je vrije tijd hier willen opvullen? What would you like to do more in your free time? Excursions, activities? (Wat zou je nog meer willen doen in je vrije tijd? Excursies of activiteiten)
A: In free time I want to learn the language because language is the most important thing here. First language is everything here. Belgia is good for learn diffrent languages. Dutch, french. (In mijn vrije tijd wil ik de taal leren want taal is het belangrijkste hier. Taal is alles. Belgie is een goed land om verschillende talen te leren. Duits, Frans.)
S: Un petit peu? (Een klein beetje?)
A: Ich spreken ein bietjen deutch (ik spreek een beetje Duits)
S: ja goed zo! Zou je graag meer sport willen binnen het centrum, dus verschillende sporten als activiteiten?
A: Ik wil graag voetbal, it's the most important it's a message for peace to the war.
S: And other sports? (het is de belangrijkste boodschap van vrede voor de oorlog.)
P: I think the most important for me is football. What football does to other people. For examaple, a lot of other country's, training is about euhm how to face things like drugs without sport. (Ik denk dat het belangrijkste voor mij voetbal is en wat voetbal doet voor andere mensen. Bv tijdens trainingen leren dat drugs verboden is in de sport)
S: Okay good en wat zijn jouw dromen? What are your dreams?
A: Dreams is uhm I come to België to search the safe. Yes safe is most important. (Ik kom naar België voor veiligheid, veiligheid is het allerbelangrijkste)

19.8 Bijlage 8: Interview vluchteling 4 (Afghanistan)**Transcriptie vluchteling Afghanistan**

S: Kan je even vertellen hoe oud je bent? Je leeftijd?

A: Ik heb geen leeftijd

S: Heb je geen leeftijd?

A: Nee

S: Wat is je land van herkomst? Van welk land kom je?

A: Afghanistan

S: Afghanistan, oké en in welke stad woonde je daar?

A: Laghman

S: En waarom heb je het land verlaten?

A: Wablief?

S: Waarom ben je wegegaan?

A: Daar in Afghanistan was heel veel problems daarom ik kom naar België

S: En wat voor problemen?

A: Heel veel problems, oorlog

S: Ben je alleen gekomen of met familie?

A: Alleen

S: Oké en wat voor beeld had je van België? Dus toen je in Afghanistan was, hoe dacht je over België? Hoe dacht je dat het hier ging zijn?

A: Ik vind hier in België safe (veilig)

S: Andere dingen? Beter werk?

A: Andere dingen uhm, Afghanistan hebben heel veel oorlog en hier hebben geen oorlog daarom ik graag in België

S: Uhum, oké. En uhm wat vind je leuk? Wat zijn je hobby's?

A: Voetbal

S: Voetbal?

A: En pingpong

S: En waar ga je pingpongen?

A: Daar in centrum ik speel pingpong

S: Centrum? En achter het zwembad kan je dat ook doen hé?

A: Achter het zwembad ik soms gaan, in centrum altijd

S: Hebben ze dat daar ook? Oké leuk!

A: Ja

S: En hoe zou je je vrije tijd hier willen opvullen? Wat zou je nog meer willen doen?

A: In mijn vrije tijd?

S: Uhu

A: Vrije tijd, spelletjes ofzo en met vrienden.

S: En wat met vrienden doen? Sporten?

A: Ja sporten

S: En uhm, zou je hier graag meer sporten aangeboden willen krijgen? Dus in Fedasil meer verschillende sporten krijgen?

A: Ja

S: Ja? Wat voor sporten zou je graag willen?

A: Daar in Fedasil?

S: Ja

A: Speel cricket, voetbal en pingpong

S: Wil je nog andere sporten bijvoorbeeld: tennis of boksen andere sporten die ze daar kunnen komen geven

A: Ja deze ook maar ik weet niet, ik vraag aan assistent dan hij zegt misschien straks (lacht) 2 maanden, 3 maanden.

S: Ja dat duurt wel lang voordat er iets gepland wordt.

19.9 Bijlage 9: Interview vluchteling 5 (Angola)**Transcriptie vluchteling Angola**

S: Hallo kan je even vertellen hoe oud je bent?
V: Ja, 17 jaar. In december 18 jaar.
S: In december 18 jaar?
V: Ja
S: Van welk land kom je?
V: Angola
S: Angola, oké.
S: En waarom ben je naar België gekomen?
V: Uhm, mijn moeder is heel ziek, daarom wij gekomen. Heel ziek.
S: Om haar hier te behandelen?
V: Ja, Fedasil.
S: Ben jij alleen naar België gekomen of met zus/broer?
V: Nee, ik en mijn moeder
S: Oké
S: Hoe dacht je over België? Hoe dacht je dat het hier zou zijn?
V: (Begrijpt vraag niet, deze wordt vertaald door een medestudent) Ah, ik kom naar België voor te studeren.
S: Ah studeren, ja. Oké dat is heel goed. Is er dan iets wat je specifiek wilt gaan studeren?
V: Elektriciteit. (lacht)
S: Elektriciteit, aha oké.
S: En wat zijn je hobby's?
V: Hobby's, Cristiano Ronaldo
S: Voetballen? Real Madrid fan?
V: Ja ja!
S: Nog iets? Of enkel voetbal?
V: Music, Rihanna
S: Rihanna? Zing je of dans je ook?
V: Ik? Nee nee
S: Wat zou je hier nog in jouw vrije tijd wilt doen. Dus als je vrije tijd hebt, free time in the centrum, what would you like to do there? Play more sports or how you you want to fill in that free time?
V: Play football, school
S: Zou je meer sport willen binnen het centrum? Verschillende soorten sport. Want er wordt niet veel sport gegeven binnen het centrum hé?
V: Yes I would like that
S: And which sports?
V: Football
S: Alleen voetbal? (lacht)
V: Yes, football (lacht)
S: Wat zijn jouw dromen? Dreams?
V: Ah, ai studeren, in een studio werken (probeert in zijn eigen taal uit te leggen aan een medestudent die vertaalt)
M: Hij wilt in een studio werken.
S: In een studio werken?
M: Ja studio van een bedrijf
V: (legt uit in eigen taal aan medestudent)
S: En wil je misschien nog iets met voetbal doen? Professioneel?
V: Ja
S: Denk je dat je je dromen hier in België kan waarmaken? Of Kon je dat ook in Angola?
V: (legt uit in eigen woorden)
S: Hier heb je meer kansen en daar niet?
V: Ja
S: Wat zou je doen als je terug naar je eigen land zou moeten gaan, wat zou je doen?
M: Vertaalt wat de vluchteling niet kan zeggen in het Nederlands
V: (gebruikt google translate)

19.10 Bijlage 10: Interview vluchteling 6 (Irak)**Transcriptie vluchteling Irak**

- S: Kan je je me zeggen hoe oud dat je bent? Dus je leeftijd?
I: Ik ben 25 jaar
S: Oké, van welk land kom je?
I: Ik kom uit Irak
S: En hoe lang ben je hier in België?
I: 2 jaar en 7 maanden
S: Oké en waarom heb je je land verlaten?
I: Ik kom hier om veilig te zijn omdat ik was in Irak maar daar was problemen, veel problemen. Omdat mensen komen to kill us en dan wij hebben Irak verlaten en wij gaan naar Syrie. Syrie ook zelfde probleem dan wij komen naar België to veilig zijn.
S: uhu oké. Ben je alleen gekomen of met de familie?
I: Met mijn familie
S: en uhm wat voor beeld had je van België, hoe dacht je over België?
I: wat ik dacht over België.. In België ik heb heel veel goede mensen gezien. In Veurne, Kortrijk, Sint-Truiden, ik heb veel mensen gezien.
S: Heb je in verschillende centra gezeten?
I: Ja
S: Ja? Waar heb je eerst gezeten?
I: Eerste kamp ik heb gezeten is (onverstaanbaar)
S: Was dat ook een open centrum?
I: Jaja ik heb daar gezeten 2 maanden, dan wij verhuizen naar sociale huis in Veurne en dan wij huis wij moeten wegdoen want de eigenaar van die huis heeft het huis verkocht en dan die andere persoon heeft die huis genomen. En dan huis wegdoen en maken grote gebouw voor te wonen ook. Dan wij verhuizen naar Kortrijk ook sociale huis.
S: Kortrijk, dat is ver hé
I: Ja en dan wij blijven Kortrijk, we gaan naar Kortrijk en eerste week in Kortrijk wij krijgen eerste negatief.
S: Negatief?
I: Ja de eerste negatief en dan bij 2e negatief wij huis verlaten nadat de negatief en dan wij gaan commissariaat wij nieuwe aanvraag indienen en dan wij komen hier Sint-Truiden
S: Oké en wat vind je leuk, wat zijn je hobby's?
I: Mijn hobby? Mijn hobby's voetbal, de beste. Dan basketbal en zwemmen
S: Ja zwemmen
I: Maar ik kan niet zwemmen
S: Nee? Kun je niet zwemmen?
I: Nee
S: Maar dat kan je nog leren
I: En uhm ook tennis
S: Tennis, oké iets anders?
I: Handbal
S: Oh oké en hoe zou je jouw vrije tijd hier nog willen opvullen, hier in het centrum
I: Nog een keer
S: Oké dus hoe zou je jouw vrije tijd in het centrum willen invullen, dus wat zou je nog meer willen doen in het centrum?
I: Werken bij kinderanimatie en sporthal en sommige tijd ook ik gaan vertalen bij de assistents of bij dokters
S: En organiseren jullie ook niet voetbal, elke week?
I: ja ja

19.11 Bijlage 11: Interview vluchteling 7 (Afghanistan)**Transcriptie vluchteling Afghanistan**

S: Hallo, wat is jouw leeftijd?
A: Afghanistan
S: Nee jouw leeftijd, how old? (hoe oud)
A: 16
S: 16 Oké en van welk land kom je?
A: Afghanistan
S: En waarom ben je naar hier gekomen?
A: Ik had problem in Afghanistan
S: uhum, en wat voor problemen, oorlog of andere problemen?
A: Andere problemen
S: En ben je alleen gekomen of met familie?
A: Ik ben alleen gekomen
S: Wat voor beeld had je van België? Hoe dacht je over België?
A: How long I am here? (hoe land ik hier ben?)
S: Nee nee hoe dacht je over België? Maar zeg maar hoeveel maanden je hier bent?
A: misschien 10 maanden.
S: En hoe dacht je over België, dus toen je in Afghanistan was, hoe dacht je over België, dat je hier een betere toekomst zou hebben of meer werk, veiliger?
A: ik kom here for what? (Waarom ik nar hier gekomen ben?)
S: Ja
A: Ik kom studeren, studeren is gedaan dan werken
S: En dan?
A: Ik weet niet
S: En dan zie je wel (lacht)
S: Wat vind je leuk, wat zijn je hobby's?
A: My hobby's, cricket (mijn hobby, cricket)
S: Cricket? Nog iets?
A: Nee alleen cricket en fitness
S: En waar ga je fitnessen?
A: in Fedasil fitness, maar die is..
S: Heel kleine fitness en alle materialen zijn kapot he?
A: Ja `
S: Ik weet het. Uhm wat zou je in je vrije tijd nog willen doen?
A: free time?
S: Ja
A: Uhm, free time ik spelen cricket en andere euhm city
S: Naar andere steden gaan?
A: Ja Antwerpen, Brussel
S: oké zou je graag meer sport willen binnen het centrum, dus binnen Fedasil? Meer fitness, meer voetbal uhm meer boks lessen geven.
A: In Fedasil geen boksen
S: Ik weet het maar wil je dat er lessen gegeven worden?
A: Nee
S: Nee?
A: Alleen fitness
S: oke en wat zijn jouw dromen? Dreams? (dromen)
A: Before I say i don't like dreams (ik zei al eerder dat ik niet van dromen hou)
S: Misschien een betere toekomst en beter leven?
A: (is stil)
S: Nee?

19.12 Bijlage 12: Interview ex-vluchteling (Armenië)**Interview ex-vluchteling Armenië**

S: Hallo!

P: Hai!

S: Mijn naam is Satenik. Ik ben studente aan de hogeschool PXL in Hasselt en euhm ik zou u graag willen interviewen voor mijn bachelorproef. Mijn bachelorproef gaat over euhm gaat over vluchtelingen en asielzoekers die euhm beter kunnen integreren in onze samenleving. Vindt u het oké om deel te nemen aan dit interview?

P: Ja zeker weten!

S: Het interview gaat ongeveer, alé maximum tien minuten duren. Goed?

P: Oké super.

S: Oké dan beginnen we nu met de vragen.

S: Euhm dus, kan je wat meer over jezelf vertellen alstublieft ?

P: Euhm, ik ben 26 jaar, ik euhm woon in Nederland, euhm ben hier sinds 1996. Ik heb gestudeerd in Nederland, management economie in recht en nu werkzaam in de retail als manager.

S: Oké, en euhm wat is je land van herkomst?

P: Ik ben Armeens van origine.

S: Ahja, oké u bent Armeens.

S: En wanneer zijn jullie naar Europa gekomen?

P: Euhm 1996 euhm we hebben eerst een jaartje in België gewoond en daarna naar Holland.

S: En hoe hebben jullie gereisd, hoe zijn jullie naar hier gekomen ?

P: Zover ik me herinner zijn we eerst met de vliegtuig, nee met de trein naar Rusland en vanuit daar zijn we gevlogen naar België.

S: Oké, oké en weet je nog iets van de reis?

P: Nee, helemaal niks.

S: Je was nog jong?

P: Ik was heel jong.

S: Hoe oud was je ongeveer?

P: 5?

S: 5 jaar? Oké dan is het wel moeilijk om je dingen te herinneren.

S: En euhm, hoeveel geld hebben jullie betaald aan de hele reis?

P: Ja het was destijds in dollars denk ik. Ik weet wel dat we ons huis hebben verkocht, inboedel en dat we daarmee hebben gereisd. Hoeveel dat precies was kan ik me niet meer herinneren. Ik denk tienduizend, vijftienduizend.

S: Oké en ben je alleen gekomen of met familie?

P: Familie. Met mijn moeder, vader en mijn zus.

S: Oké en euhm wat voor beeld hadden jullie van België of Europa in het algemeen. Want ik weet niet of je toen wist wat België was en waar jullie naartoe kwamen.

P: Ik persoonlijk wat lastig omdat ik best wel jong was. Maar euhm mijn ouders, ja mijn tante woonde al in Europa, mijn tantes. Dus zij hadden al wel wat verhalen gehoord over hoe het in Nederland ging, hoe het in België ging. Ja alleen maar positieve verhalen. Meer veiligheid en meer vrijheid. Euhm meer kans op een mooiere toekomst voor de kinderen. Dus voor ons..

S: Uhu, en niks negatief? Enkel maar positieve dingen ?

P: Ja goed ja, het was wel iets met het beleid als het tegen zou vallen we terug moesten. Veel stress. Als je naar een ander land kwam. Maar meer positief dan negatief.

19.13 Bijlage 13: Interview vrijwilligers Fedasil (Tessa Kinnaer, Tim Vanvinckenroye)**Interview Tessa Kinnaer en Tim Vanvinckenroye (vrijwilliger Fedasil)**

S: Uhm, hallo Tessa kan je even kort vertellen wie je bent en wat jouw functie binnen het centrum is?

Te: Ik ben Tessa, ik woon in Tienen, ik ben 25 jaar en mijn functie in het centrum is vrijwilliger bij de kinderlandanimatie.

S: Oké en hoe lang doe je al vrijwilligerswerk?

Te: Bijna 4 jaar.

S: Bijna 4 jaar oké. En nu Tim, vertel kort wie je bent en wat jouw functie is binnen het centrum?

Ti: Ik ben Tim, ik ben 24 jaar en studeer in Brussel voor sociaal werk en ik ben ook vrijwilliger voor de kinderlandanimatie maar dan bij de grotere kinderen, voor kinderlandanimatie.

S: Hoe lang doe je vrijwilligerswerk?

Ti: Ik heb eerst huiswerkbegeleiding gedaan een half jaartje bij Fedasil en dan nu ongeveer 8 maanden denk ik kinderlandanimatie. Dus in totaal anderhalf jaar.

S: Oké goed. Tessa wat houdt jouw functie in, wat moet je allemaal doen?

Te: Tis eigenlijk een beetje zoals bij de jeugdbeweging, dus activiteiten verzinnen voor in mijn geval de kleinere kindjes van 4 tot 8 jaar en dat kan gaan van knutselen tot buitenspelen, kringspelletjes eigenlijk een beetje van alles en daardoor kunnen de kinderen kennismaken met de spelletjes die we in België spelen.

S: Oké, Tim?

Ti: Ja, ik doe dus de grotere kinderen samen met Sat dus we moeten van alles van activiteiten organiseren, voorbereiden. Sport en spel was dat eerst, uhm als het mooi weer is met de waterballonnen spelen of met water. Uhm en ook knutselactiviteiten en dergelijke. En wat ook belangrijk is denk ik om de kinderen wat structuur te bieden wat Tessa niet gezegd heeft (lacht).

S: Oké dank u. Waar let je op bij het organiseren van een activiteit?

Te: Uhm

S: Dus waar houd je rekening mee?

Te: Ah vooral met het taalprobleem. Ale de meeste kinderen kunnen al wel een beetje Nederlands. Dus de activiteiten kunnen in het Nederlands uitgelegd worden tenzij het gaat om kinderen van resettlement bv. De kinderen die nu van Syrië komen, kunnen nog geen Nederlands dus moet alles een beetje met handen en voeten uitgelegd worden. Hetzelfde met knutselwerkjes maak je best alles op voorhand zodat ze kunnen zien wat er van hun verwacht wordt. Alles heel duidelijk zeggen en zoals Tim al zei de structuur is heel belangrijk.

S: En hoe denk jij erover Tim?

Ti: Hetzelfde als Tessa, met de taal maar ook wel met de leeftijd toch wel. Want ja er zijn veel activiteiten voor kleinere kinderen maar ge moet ze wel natuurlijk het niveau een beetje omhooghalen voor de oudere kinderen. Uhm ja.

S: Uhm hoe communiceren jullie met de kinderen die geen Nederlands kunnen?

Te: Zoals ik al zei dingen tonen, dus bij knutselwerkjes het gewoon tonen en dan in stapjes ook uitleggen hoe dat ze iets moeten doen of het in kleinere groepjes aanpakken zodat je echt stap voor stap kan werken (lacht) ja dat.

S: Oké en als je iets in de sporthal moet doen?

Te: Ja tonen.

S: En betrek je ook de kinderen die wel Nederlands kunnen erbij?

Te: Ja uhm om te vertalen, zodat ze kunnen tolken.

S: Ja oké. Over welke competenties moet volgens jou de perfecte vrijwilliger van kinderlandanimatie beschikken.

Te: Uhm. Uhm

19.14 Bijlage 14: Interview medewerker Fedasil (Luc Paquay)**Transcriptie medewerkers kinderanimatie Fedasil**

S: Hallo, wie ben je en wat is jouw functie?

L: Ik ben Luc Paquay en uhm mijn functie is hier verantwoordelijke voor gemeenschapsdiensten

S: Oké en hoe lang doe je dit werk al?

L: Ik ben begonnen in 2005

S: uhu

L: Maar niet allemaal op kinderanimatie maar wel eerst onthaal en dan kinderanimatie

S: En hoe lang doe je het nu al bij kinderanimatie?

L: Uhm 3 jaar, wacht ik heb 3 jaar, we zijn 2017

S: Nee 18

L: Uhm 8 jaar

S: En uhm wat houdt jouw functie hier eigenlijk in?

L: ik ben verantwoordelijk voor de mensen die hier komen voor de kinderanimatie, voor fitness, voor al de gemeenschapsdiensten die er zijn, dat wil zeggen dus voor internet, sport, fitness, ja da zijn de 4 dingen die er zijn en kinderanimatie ook

S: En organiseer je ook activiteiten

L: Nee dat laat ik over aan de mensen die verantwoordelijk zijn en vrijwilligers

S: Ah de vrijwilligers en hoe communiceer je eigenlijk met de kinderen die de taal niet beheersen?

L: Uhm, meestal met tolken en handen en voeten uitleggen als het niet gaat, dat ik het enige wat je kunt hé

S: oké en over welke competenties moet de perfecte werknemer voor kinderanimatie beschikken? Dus hoe moet die zijn?

L: Ge moet kalm zijn in sommige situaties, ge moet heel goed accorderen met de kinderen. Dat wilt zeggen contact hebben met de kinderen uhm, ge moet zelf initiatief nemen. Probleem is kinderen zijn zeer snel afgeleid en daar moet ge proberen daarop in te spelen. Het is helemaal niet gemakkelijk, dat weet ik vanuit mijn ervaring toen ik kinderanimatie deed, dat ze heel snel afgeleid zijn en dan moet ge proberen ze toch bij u te kunnen houden. Daarom is 1 goede zaak rustig blijven. Ge moet ze ook kunnen durven straffen en niet voor te zeggen ge moet ze bepamperen. Want kinderen en volwassenen zijn hetzelfde. Ge zult da ook wel leren als ge er bezig bij bent en ge weet wie de leiders daarvan zijn en wie de meelopers zijn. Da gaat ge ook ondervinden dat is, als ge eigenlijk een beetje gewoon ook kijkt naar de kinderen, ge ziet dadelijk wie en wie is. Dat zouden de belangrijkste eigenschappen moeten zijn van de verantwoordelijke

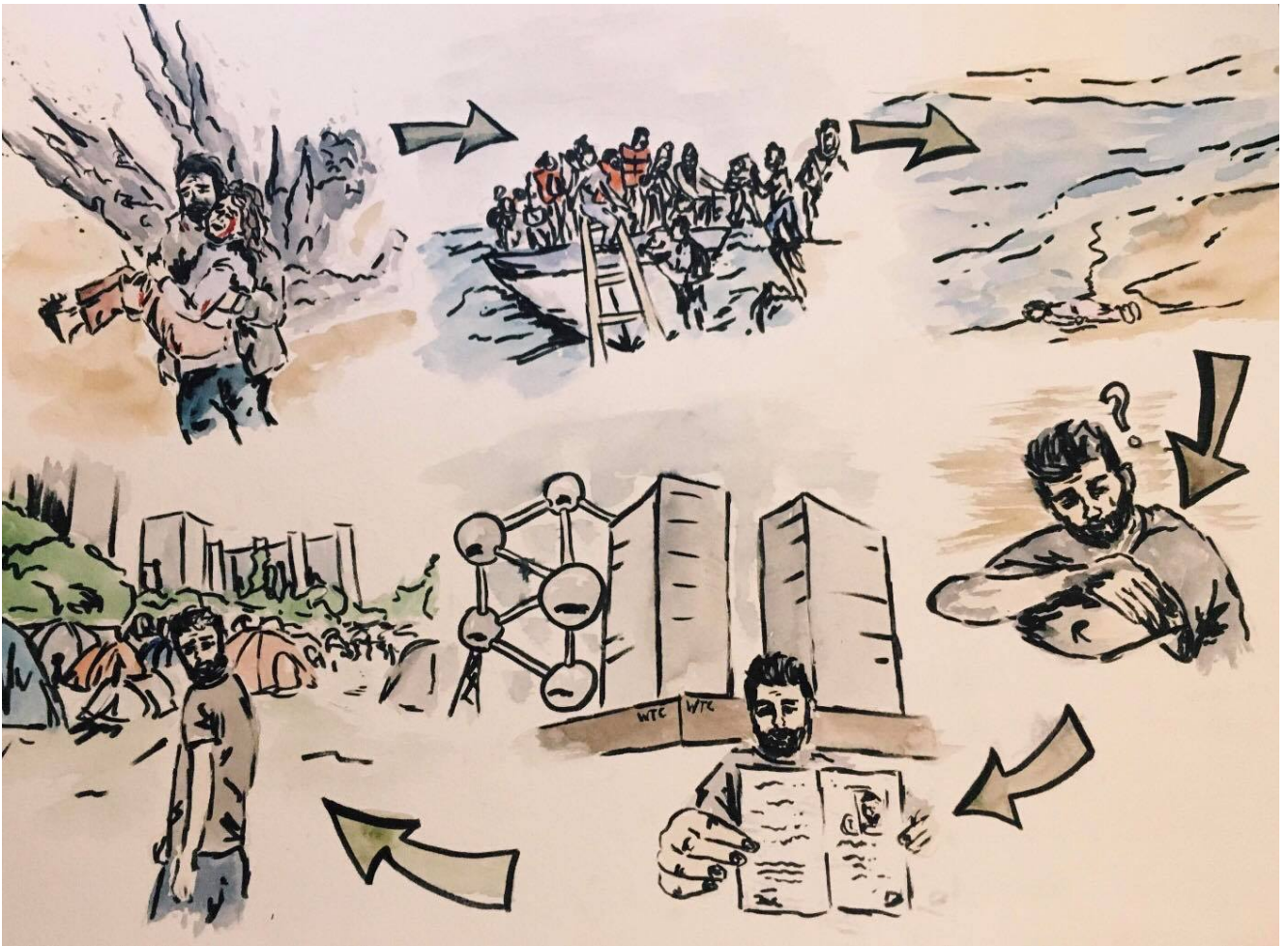
S: oké en welke meerwaarde heeft sportbegeleiding en sportparticipatie binnen het centrum denk je?

L: Sport begeleiders zijn mensen die ook sterk in hun schoenen moeten staan want we hebben hier iemand die sport doet en ook kinderanimatie doet dus hij kan heel goed mee daarover oordelen uhm sport moet ge echt zeggen da zijn de regel, zo wordt het geregeld en blijven bij uw standpunt. Wat het voor de groep doet, is wel dat ze minder gefrustreerd worden. Ze reageren zich gewoon af. Sport is zoiets dat ge mensen gewoon aangeleerd of laat doen voor zich te kunnen, zelfde bij fitness, ze kunnen zich daar uitleven. Vroeger hing daar een boksbal maar die is ondertussen weggenomen omdat die gescheurd was. Ze hebben er met een mes in gezeten. Dat zijn spijtige zaken ma het gebeurt. Frustraties kunnen weggelachen worden daarbij.

S: Oke en op welke manier zou het centrum kunnen werken aan verbetering op gebied van sport?

L: Het probleem is hier in het centrum da de toestellen door veel te veel mensen tegelijkertijd gebruikt worden. Gelijk fitness, de toestellen zijn allemaal al kapot, dus

19.15 Bijlage 15: Stappenplan vluchtelingen (Satenik Vardazaryan)

19.16 Bijlage 16: Collage Stage Fedasil

19.17 Bijlage 17: Inspiratiegids om sportieve activiteiten te organiseren voor anderstalige nieuwkomers of kinderen met een migratie achtergrond (uit asielcentra)

Inspiratiegids om sportieve activiteiten te organiseren voor anderstalige nieuwkomers of kinderen met een migratie achtergrond (uit asielcentra)

Bron: (Buurtsport Ronse)

Voorwoord

Deze bachelorproef zal zich toespitsen op sportbegeleidingen en sportparticipatie binnen het asielcentrum en de vaardigheden die daarbij nodig zijn. Naar aanleiding van dit onderwerp, heb ik een checklist opgesteld die gehanteerd kan worden door leerkrachten lichamelijke opvoeding of begeleiders van sportieve activiteiten voor kinderen die reeds geïmmigreerd zijn naar België.

Dit werkinstrument bevat tal van factoren waarmee een leerkracht of begeleider rekening mee dient te houden tijdens dergelijke activiteiten. Aangezien ik sinds december tot heden mij heb ingezet voor vrijwilligerswerk bij de afdeling kinderanimatie, bevat deze checklist actuele informatie.

Het organiseren van vrijetijdsactiviteiten vergt veel werk dat op voorhand gedaan moet worden. Het is de taak van de begeleider om diverse activiteiten te voorzien voor kinderen met een andere nationaliteit, waarbij ook rekening gehouden moet worden met de verschillende leeftijdscategorieën. Sommige kinderen zitten voor een langere tijd in het centrum dan anderen. Bijgevolg beheersen kinderen die langer in het centrum zitten de taal beter dan zij die later zijn aangekomen in België. Verder zijn er nog tal van andere aspecten waarop gelet moet worden.

Het is van cruciaal belang dat begeleiders over de juiste vaardigheden beschikken. Deze checklist schrijft daarom een aantal competenties voor die van belang zijn voor een goede basishouding van de begeleider tijdens deze activiteiten.

Deze vaardigheden bestaan uit een combinatie van kennis, vaardigheden en attitudes die ervoor zorgen dat alle soorten situaties op een correcte manier worden aangepakt. Sommige van deze competenties beheersen we reeds, anderen kunnen tijdens de stages of het vrijwilligerswerk verder worden ontwikkeld. Met deze checklist bij de hand streef ik ernaar leerkrachten en begeleiders te helpen en bovendien te inspireren bij het opstellen van dergelijke activiteiten.

Deze checklist heb ik opgesteld met aspecten uit eigen ervaring tijdens mijn stage en geïnspireerd op *'de 10 basiscompetenties van de leraar'* (Siebille Focke, 2011).

"Failing to plan, is planning to Fail." Is een quote van Alan Lakein (1989), dat goed het doel van deze checklist samenvat. Met de hulp van richtlijnen wordt de opdracht duidelijker, makkelijker en aantrekkelijker om te volbrengen.

Basiscompetenties leerkracht/begeleider

1. Achterhalen van de beginsituatie van de groep

- **Wat is de beginsituatie?** Eerst en vooral moet je op de hoogte zijn van de beginsituatie zodat je jouw activiteit hierop kan afstemmen.

Hoe? (Beschrijving doelgroep)

- Hoe oud zijn ze?
- Van welk land komen ze?
- Welke taal spreken ze?
- Kunnen ze Nederlands?
- Met hoeveel zijn ze?

2. Je moet kinderen en jongeren goed kunnen begeleiden

- **Manier van communiceren aanpassen aan de kinderen en jongeren.** Sommige kinderen verblijven nog niet zo lang in België en dat zou dan kunnen zorgen voor miscommunicatie. Maak gebruik van alle communicatietechnieken zodat iedereen jouw activiteit kan begrijpen.

Hoe?

- Gebruik eenvoudige woorden en beeldtaal
- Gebruik lichaamstaal (uitbeelden met handen)
- Doe beroep op een kind die jou eventueel kan helpen als tolk
- Herhaal zo veel mogelijk
- Geef duidelijke instructies
- Gebruik pictogrammen
- Kies voor doorschuif- en groeps- oefeningen, dit zorgt voor een snellere integratie in de groep.

- **Schenk aandacht aan elk kind/jongeren in de groep.** Ieder kind is anders en het een heeft al wat meer aandacht en begeleiding nodig dan het ander.

Hoe?

- Laat de kinderen die eventueel individueel of per twee willen werken alvast aan de slag. Zo kan jij je focussen op de leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben.
- In een groep kan het weleens voorkomen dat je sommige kinderen uit het oog verliest. Zorg ervoor dat dit zeker niet gebeurt en dat je elk kind gezien hebt.
- Houd rekening met de sociaal-culturele en/of talige achtergrond.

- **Speel in op de leefwereld van de kinderen en jongeren.** Je krijgt vaak te maken met veel verschillende kinderen in één groep. Verschillende nationaliteiten, uiteenlopende leeftijden, diverse interesses... Wel dit maakt jouw opdracht net zo interessant waardoor het een ware uitdaging wordt!

Hoe?

- Vraag wat zij leuk vinden
- Zorg voor creatieve opdrachten
- Gebruik personages uit de natuur (verschillende soorten dieren)
- Doe zelf ook mee
- Link het aan een verhaal uit een boek met prenten die je kan laten zien
- Gebruik afbeeldingen

3. Activiteiten organiseren

- **Je zet een idee om in een concrete activiteit en treft alle voorbereidingen voor een goed verloop ervan.** Je kan geen activiteit organiseren zonder een goede voorbereiding want dan ontstaat er chaos.

Hoe?

- Zorg voor een verloop van je activiteit op papier
  - Maak duidelijke afspraken
  - Je hebt kennis over de activiteit die je organiseert
  - Je zorgt voor structuur
  - Zorg voor uitdagende activiteiten en differentiatie
  - Varieer in activiteiten en werkvormen
  - Geef demo's van de gevraagde oefeningen of doe een spel na zodat de kinderen het visueel kunnen opnemen
  - Gebruik verschillende werkvormen bv. Oefeningen in groep, per 2, individueel
  - Kies doelgerichte activiteiten, rekening houdend met het niveau van de leerlingen
  - Steek een logische opbouw in de activiteiten
- **Je motiveert je leerlingen en moedigt ze aan.**
Hoe?
    - Beloon ze na een geslaagde les met een spel die zij mogen uitkiezen
    - Geef ze complimenten voor correct gedrag
    - Bevestig positief

4. De veiligheid van kinderen en jongeren waarborgen

- **Zorg voor een veilige omgeving door gevaren op tijd in te schatten.** Deze kinderen hebben veel meegemaakt en hebben mogelijk een specifieke traumaproblematiek. Houd hier rekening mee.

Hoe?

- Vermijd gevaarlijk materiaal
  - Kies een veilige locatie uit
  - Geef strikte regels aan
- **Je handelt probleemoplossend in onveilige situaties.**
Hoe?
    - Problemen signaleren, analyseren en definiëren
    - In geval van nood doe je beroep op de hulp van je collega
    - Strategieën kennen en hanteren om met onbekende problemen om te gaan
    - Je blijft de rust behouden in stressvolle situaties
    - Zoek naar een praktische oplossing
  - **Maak duidelijke afspraken, stel grenzen aan en bewaak ze.** De deelnemers gaan jou testen en je tot het uiterste drijven. Door het taalprobleem begrijpen ze misschien niet meteen waarom iets niet mag. Leg het een tweede keer uit en laat zien dat het niet opnieuw mag gebeuren.
Hoe?
    - Je gezichtsmimiek kan heel snel duidelijk maken wat wel en niet mag
    - Als het een tweede keer opnieuw gebeurt, zet je ze aan de kant en mogen ze niet meer meespelen. Zo leren ze dat hun gedrag niet correct is
    - Zeg duidelijk 'NEEN' bij iets dat ze niet mogen doen
-

- Iedereen komt samen naar de activiteit en verlaat ook samen de activiteit
- Tref gepaste maatregelen indien de afspraken niet nageleefd worden

5. Respectvol handelen

- **Je bent bewust van je voorbeeldfunctie en handelt ernaar.**

Hoe?

- Alles wat zij niet mogen, hoor jij ook niet te doen bv. Het gebruik van gsm tijdens de activiteiten
- Handel consequent, leef fundamentele waarden voor en geef het goede voorbeeld
- Je hebt respect voor het geloof van anderen bv. Tijdens de ramadan niet te intensieve activiteiten zodat ze erna niet moeten snakken naar water
- Heb respect voor de taalachterstand, maar weet ook dat sport een ideaal middel is om taalevolutie te stimuleren.
- Let op met uitspraken zoals 'oorlog maken op het veld' bij het voetballen of 'bommetje!' bij de zwemles.

- **Je behandelt ieder kind gelijkwaardig en met respect.**

Hoe?

- Geef ieder kind evenveel complimenten
- Moedig elk kind evenveel aan tijdens de activiteit
- Help waar nodig
- Laat elk kind in zijn waarde
- Je houdt rekening met genderverschillen.
- Let op bij veel lichamenlijk contact.
- Ga inlevend met de kinderen om met respect voor hun eigenheid

- **Je gaat vertrouwelijk om met discrete informatie.**

Hoe?

- Deze kinderen dragen veel geheimen met zich mee, alles wat ze je vertellen blijft tussen jullie
- Soms zoeken ze een vertrouwenspersoon om hun verdriet te uiten, wees die persoon en lach niemand uit omwille van zijn emoties
- Biedt zorg aan kinderen met sociaal-emotionele problemen en aan kinderen met gedragsproblemen.

6. Samenwerken

- **Je werkt samen met je andere collega's op een constructieve manier**

Hoe?

- Draag actief bij tot een gemeenschappelijk resultaat en motiveer anderen tot samenwerken
- Je realiseert je opdracht in overleg met teamleden
- Zorg voor goede communicatie
- Je moet allemaal op eenzelfde lijn zitten bv. De een zegt dat de kinderen wel mogen eten tijdens de activiteit en de andere niet
- Iedereen heeft zijn/haar rol binnen het team

- **Je staat open voor positieve en negatieve feedback en hebt een kritische houding ten opzichte van jezelf**

Hoe?

- Wanneer je een opmerking krijgt voor een bepaalde reden, werk je hieraan en laat je het niet nogmaals gebeuren
  - Denk na over jouw functioneren en vraag feedback over jouw eigen methodes, aanpak en attitudes
-

- Stuur jezelf bij en geef leerpunten aan

7. Enthousiasmeren

- **Je doet door je eigen enthousiasme, de kinderen en de jongeren zin krijgen in een activiteit**

Hoe?

- Je stemt je enthousiasme af op anderen
- Ook al moet je iets doen wat je niet leuk vindt, doe het met een glimlach
- Schep een warme sfeer van verbondenheid en geborgenheid, zorg voor een vlotte interactie die getuigt van echtheid en empathie.

(Stappenplan vluchtelingen)

